

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂȚII STATULUI

securitatea

STRICT SECRET

Nr. 4 (64) - 1983

securitatea

1983

Exemplar nr. 633

STRICT SECRET

Cuprins

IN SPRIJINUL INVAȚĂMINTULUI DE SPECIALITATE

Cadran
profesional

	<u>pag.</u>
65 de ani de la făurirea statului național unitar român	4
Particularități în organizarea și desfășurarea muncii de contrainformații militare asupra cadrelor și agenților serviciilor de spionaj aflați în țara noastră sub acoperire de atașați militari, reprezentanți comerciali, specialiști și membri ai unor delegații militare străine — colonel Nicolae DURLEA	11
Date și informații despre străini implementate în sistemele automate. Modalități specifice de exploatare a acestora pentru rezolvarea sarcinilor operative. Atribuții și obligații pe linia transmiterii și actualizării permanente a datelor și informațiilor obținute — colonel Flavian MOLDOVEANU	17
Fundația „Ambasadorii prieteniei” firmă de turism din S.U.A. (documentar) — lt. colonel Gheorghe ILI-ESCU și lt. colonel Andrei ANDRONIC	22
... Combinația noastră ... colonel Ion DINU și lt. colonel Nicolae CALUGĂRIȚA	26
„Aurel Tudor” ... demascată! lt. colonel Gheorghe PREOTEASA și lt. colonel Gavril ONICEAG	30
Spionajul alb — lt. colonel Dumitru DANĂU	33
Domnul „T” ... colonel (r) Constantin BORCAN	36
„Nuntă cu cîntec” — lt. colonel Nicolae TOMA și lt. Ioan BAIAS	38

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

Cum organizăm și realizăm activitățile de analiză și sinteză pentru creșterea calității și eficacității muncii de securitate — colonel Ion GEAGLA 41

X Unele considerații referitoare la constatarea și sancționarea contravențiilor privind apărarea secretului de stat — lt. colonel Mihăilă GAL și maior Nicolae BALAN 48

Din presa de peste hotare

„Serviciul secret“ — scutul președintelui — căpitan Ioan DIMITRIU 58

Film de specialitate: „Tehnici de control“ — maior Gheorghe TRIFU 62

Caleidoscop 65

DICȚIONAR

Zvonul — lt. colonel Dumitru DĂNAU 68

Publicația este editată în cadrul Centrului de informatică și documentare
Redactori : locotenent-colonel Dumitru DĂNAU și maior Ana PĂUNA

„...În societate, în conștiința oamenilor au rămas unele maladii ale trecutului. De aceea activitatea politico-educativă trebuie să combată cu fermitate toate concepțiile burgheze, mistice, tendința de a trăi fără muncă, diferite mentalități înapoiate în muncă și viață. Este însă necesar să înțelegem că făurirea omului nou presupune o luptă hotărâtă, exigentă, împotriva tuturor acestor concepții și mentalități înapoiate.

În același timp, din afară, pe diferite căi, are loc o activitate susținută din partea cercurilor imperialiste, de poluare morală și intelectuală. Propaganda noastră de partid, activitatea politico-educativă trebuie să dea răspuns și să înarmeze pe toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor în vederea înțelegerii juste și a delimitării de vechile concepții și mentalități înapoiate, de activitatea contrarevoluționară, de poluare morală și intelectuală desfășurată din afară. Să punem cu putere în evidență superioritatea orinduirii noastre, pe baza faptelor, a realităților materiale și spirituale, să înarmăm întregul popor cu concepția nouă despre viață, despre comportarea în muncă, în societate, cu o concepție revoluționară în activitatea de ridicare a patriei noastre pe o nouă treaptă superioară de dezvoltare.

O atenție deosebită trebuie să acordăm combaterii oricăror forme de naționalism, rasism, antisemitism, de învrăjbire a oamenilor muncii, a popoarelor. Este bine cunoscut că toate acestea au constituit și constituie și astăzi o armă în mână cercurilor reacționare, imperialiste, a acelor care doresc să mențină dominația și asuprirea altor popoare. Trebuie să desfășurăm o activitate susținută de combatere și demascare, zi de zi, concret a oricăror asemenea manifestări...”

NICOLAE CEAUȘESCU

Din Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative (2—3 august 1933)

1918 *65 de ani* **1983**
de la făurirea statului național
unitar român

Poporul nostru, cu o existență multimilenară pe meleagurile pe care izvoarele istoriei l-au consemnat, a desfășurat o neîntre-ruptă și tenace luptă împotriva asupririi străine, pentru libertate și in-dependență națională, pentru formarea statului național unitar român.

Intruchipind aceste idealuri nobile, marele voievod Mihai Vitea-zul a realizat, în anii 1600—1601, prima unire politică a tuturor ro-mânilor, acțiune care însă a fost de scurtă durată datorită intervenției militare a imperiilor vecine, cărora nu le convenea un stat românesc unit în această parte a Europei.

În condițiile decăderii Imperiului otoman în secolul al XVII-lea, ca urmare a neînfriccatei lupte de eliberare națională a popoarelor a-suprite, în rindul cărora un rol de seamă l-a avut și poporul român, Imperiul habsburgic (Austria) a anexat prin Pacea de la Karlowitz (1699) Transilvania, prin Tratatul de pace de la Passarowitz (1718) Banatul, iar în anul 1775 a rupt din trupul Moldovei, Bucovina. Între anii 1718—1738 Austria a anexat și Oltenia, iar Turcia a cedat Rusiei țariste, prin Pacea de la București, din anul 1812, Basarabia, teritoriu pe care, așa cum arăta Karl Marx, Imperiul otoman, ca putere suzerană a țărilor române, nu-l putea ceda deoarece nu-i aparținea și chiar era obligat să-l apere.

În pofida amputării teritoriului strămoșesc de către imperiile co-tropitoare vecine, românii și-au manifestat cu putere voința de a se elibera de sub jugul dominației străine și de a se uni cu toții într-un stat național independent. Această dorință s-a exprimat cu hotărîre în timpul mării răscoale populare din 1784 din Transilvania, a lui Horia, Cloșca și Crișan, al revoluției de la 1821 din Țara Românească, condusă de Tudor Vladimirescu, și mai ales în timpul revoluției burghezo-de-mocratice de la 1848 din țările române, care au avut ca obiectiv prin-cipal, între altele, și unirea tuturor teritoriilor locuite de români.

Convinși de viitorul lor, cei 40.000 de români strinși în Adunarea de la Blaj, în zilele de 3—5 mai 1848, au protestat împotriva alipirii cu forța a Transilvaniei la Ungaria și au cerut „să ne unim cu țara” (Țara Românească și Moldova).

Masele populare au constituit forța motrice a luptei pentru uni-re, iar personalități de seamă ale vieții politice și cultural-științifice ale poporului nostru, începînd cu marii cronicari, reprezentanții Școlii ardelenе și mai cu seamă cu pașoptiștii — Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, C. A. Rosetti, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Gheorghe Barițiu, Eftimie Murgu, August Trebonium Laurian, Alecu Russo, Ion C. Brătianu, Dimitrie Bolintineanu, Vasile Boierescu, Costache Negri și alții —, au propagat în operele lor ideea formării statului național unitar român. Pentru realizarea acestui ideal, pe lin-gă acțiunile politice ale maselor populare, s-a organizat o puternică acțiune de propagandă în străinătate pentru captarea opiniei publice europene în favoarea Unirii. Un aport de seamă în direcția descoperi-rii și anihilării acțiunilor separatiste ale forțelor antiunioniste din țară și de peste hotare l-a avut și activitatea de informații și contra-informații.

În lupta neînfricată pentru formarea statului național unitar, po-porul român s-a bucurat de sprijinul forțelor democratice și progre-siste din Europa, al mișcării muncitorești internaționale și al înteme-ietorilor socialismului științific, Karl Marx și Friederich Engels.

Prin unirea Moldovei cu Țara Românească, la 5 și 24 ianuarie 1859, prin indoita alegere ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza, s-au pus bazele statului național român. Acest act și reformele ce i-au ur-mat, în anii 1861—1865, au contribuit la întărirea autonomiei interne, la modernizarea României și la accelerarea dezvoltării forțelor de pro-ducție, la progresul economic și cultural al poporului român. Totodată, s-au creat condiții pentru dezvoltarea proletariatului și a mișcării re-voluționare a poporului român.

Progresul general al societății românești era frinat de menține-rea dominației otomane asupra României. Dînd glas sentimentelor de libertate ale poporului român, Adunarea deputaților a proclamat, la 9 mai 1877, independența națională de stat deplină a României, iar prin lupta ostașilor români, alături de cei ruși, la sud de Dunăre împotriva armatei otomane, neatîrnarea a fost cucerită și în focul luptei. Trata-tele de pace de la San Stefano și Berlin au consfințit recunoașterea pe plan internațional a independenței naționale a României și a drepturilor istorice asupra Dobrogei și Gurilor Dunării, străvechi teritorii românești. Cucerirea independenței naționale a constituit o premisă esențială în direcția formării statului național unitar român.

La sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, cu toate că mișcarea de eliberare națională a românilor din teritoriile asupra de Austro-Ungaria se intensificase, unitatea națională a tu-turor românilor și procesul formării statului național unitar român nu s-au putut realiza din cauza condițiilor internaționale nefavorabile, a împotrivirii marilor puteri reacționare vecine: Austro-Ungaria și Rusia țaristă.

Dezvoltarea socială, progresul economic, politic și cultural al țării erau strîns legate de încheierea procesului de formare a națiunii

române și de constituire a statului național unitar român. Menținerea sub jugul monarhiei Austro-Ungare a Transilvaniei, Banatului și Bucovinei constituia o piedică serioasă în dezvoltarea generală a poporului român de pe ambele părți ale Carpaților și o frână a procesului dezvoltării industriei românești.

Exprimînd acest deziderat național, Nicolae Titulescu, într-un discurs rostit în fața tineretului studios, sublinia că „România nu poate fi întreagă fără Ardeal... Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața. Ardealul e scînteia care aprinde energia... Ardealul e românismul în res-triște, e întărirea care îndepărtează vrăjmașul, e viața care cheamă viață.

Pentru Ardeal nu-i viață care să nu se stingă cu plăcere; pentru Ardeal nu-i efort care să nu se ofere de la sine; pentru Ardeal totul se schimbă, totul se înfrumusețează, pină și moartea se schimbă, înce-tează de a fi hidoasă, devine atrăgătoare“.

Desăvîrșirea unității naționale și unirea tuturor românilor în-tr-un singur stat național devenise, la începutul secolului al XX-lea, așa cum arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, „un obiectiv imediat, o necesitate stringentă impusă de însuși mersul înainte al societății românești“.

Relevînd caracterul legic și legitim al acestui proces, în ianuarie 1917, V. I. Lenin preciza că „foarte mulți români și sirbi (în raport cu numărul total al românilor și sirbilor) locuiesc în afara granițelor sta-telor lor“ (România și Serbia — n.n.) și că în general „construcția de stat în direcția burghezo-națională nu s-a terminat în Balcani“.

Realizarea statului național unitar român era un deziderat al în-tregului popor român, al tuturor românilor de pretutindeni. Pentru e-liberarea românilor de sub jugul dominației străine se pronunțau toate clasele și păturile sociale. Pe o poziție profund patriotică în această problemă s-au situat clasa muncitoare și militanții socialiști. Nu în-tîmplător diferite gazete muncitorești și socialiste și-au luat titulatura de „România viitoare“ și de „Dacia viitoare“.

Dînd glas sentimentelor de solidaritate ale mișcării muncitorești din România cu lupta de eliberare națională a românilor din teritori-ile ocupate, precum și a altor popoare asuprite, militantul socialist C. Dobrogeanu Gherea scria: „O țară ca un organism social trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice. Împărțirea în mai multe părți cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine anormală și nesănătoasă în cel mai înalt grad“.

Poziția socialiștilor români era pe linia indicațiilor lui Engels din 1888, care, prevăzînd în viitor un război între Austro-Ungaria și Rusia țaristă, spunea că românii aveau interesul, dacă s-ar fi putut, ca amîn-două aceste puteri să fie înfrînte, fiindcă numai prăbușirea țarismului și dezmembrarea Austro-Ungariei creau posibilitatea eliberării și între-girii popoarelor asuprite din această parte a Europei.

Supus unei crunte politici de asuprire socială, de deznaționalizare și maghiarizare forțată, în urma instaurării dualismului austro-ungar, în anul 1867, poporul român din Transilvania, lipsit de drepturi politice, naționale, economice și culturale, a desfășurat o viguroasă mișcare de

eliberare națională și de unire cu frații lor de peste Carpați. Această mișcare, care a avut un larg ecou în opinia publică internațională, a cunoscut o multitudine de forme și metode de luptă. Între acestea, s-a relevat mișcarea memorandistă. Împotriva celor 300 de delegați ai românilor, care, în anul 1892, au mers la Viena pentru a prezenta împăratului Frantz Iosef „Memorandumul” cu suferințele și revendicările naționale ale poporului român, autoritățile ungare au inscenat, la Cluj, un odios proces, care s-a judecat în anii 1893—1894. Conducătorii mișcării de eliberare națională — Ioan Rațiu, Vasile Lucaciu, Gh. Pop de Băsești, Dimitrie Comșa, Iuliu Coroianu, Teodor Mihale, Nicolae Criste, Aurel Suciu și alții — au fost condamnați de justiția maghiară la ani grei de temniță.

Procesul memorandiștilor și regimul de teroare polițienească instaurat de guvernul ungar în Transilvania pentru înăbușirea ideii de libertate națională a românilor au avut un larg răsunet în masele populare, care au luat parte la mari demonstrații de simpatie. Totodată, ele au avut un puternic ecou în opinia publică internațională, determinând un larg curent de simpatie în favoarea cauzei naționale române. Figuri de seamă ale vieții cultural-științifice din Franța, Italia, Marea Britanie, Germania, Rusia, Norvegia, Austria și din alte țări s-au solidarizat cu lupta dreaptă a românilor din Transilvania și au condamnat politica represivă a guvernului maghiar de la Budapesta. Spre exemplu, renumitul filolog englez W. R. Morphill cerea conaționalilor săi să se alăture cu simpatie cauzei „unei nații, plină de viață, energică și muncitoare”.

Întreaga mișcare de eliberare națională a românilor din Transilvania, Banat și Bucovina a fost sprijinită material și moral de masele populare din România, de opinia publică și în numeroase situații chiar de către oficialități guvernamentale. O serie de personalități ale vieții politice, ale științei și culturii românești — Tache Ionescu, Nicolae Filipescu, Nicolae Titulescu, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, V. A. Urechia, A. D. Xenopol, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, dr. Ion Cantacuzino și alții — au organizat acțiuni de solidaritate în sprijinul luptei românilor din Transilvania de a se uni cu patria-mamă. O activitate cultural-politică de mare amploare în acest sens a desfășurat în România „Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor”.

După izbucnirea primului război mondial în vara anului 1914, România, înfruntând presiunile politico-diplomatice ale Puterilor Centrale pentru a intra în război împotriva statelor Antantei, precum și o vastă acțiune de spionaj și corupție, s-a pregătit intens, în anii neutralității, în vederea realizării idealurilor naționale. Pentru pregătirea informativă a intrării în război a armatei române s-au creat, cu sprijinul patrioților transilvăneni, numeroase rețele informative de-a lungul munților Carpați, iar cadre ale serviciilor de informații românești au fost trimise în misiuni de informare la sud de Dunăre.

Apreciind că a sosit momentul potrivit, guvernul român prezidat de Ion I. C. Brătianu, în conformitate cu prevederile tratatului încheiat cu Antanta la 4 august 1916, prin care se asigura satisfacerea dezideratului unității naționale, a declarat, la 14/27 august 1916, război Austro-Ungariei pentru eliberarea străvechilor teritorii românești și unirea lor cu patria-mamă.

Armata română a trecut prin trecătorile Carpaților în Transilvania și Banat, unde masele largi ale întregii populații românești i-au făcut o călduroasă primire. Numeroși transilvăneni, bănățeni și bucovineni s-au înrolat voluntar în Armata română, cerind să li se dea posibilitatea să lupte pentru cauza întregii țări. În același timp, alți români au condus unitățile militare românești, prin trecătorile Carpaților și localitățile din Transilvania, furnizându-le informații valoroase privind inamicul.

Pe lângă voluntarii din Armata română și ostașii români transilvăneni din armata austro-ungară care au refuzat să lupte împotriva forțelor Antantei dezertînd la „inamic“, un număr de 30.000 de soldați și ofițeri transilvăneni foști prizonieri internați în lagărele din Rusia, proveniți din armata austro-ungară, au cerut să lupte alături de întreg poporul român împotriva Puterilor Centrale, pentru eliberarea teritoriului copleșit și unirea Transilvaniei cu România. În același mod au procedat și militarii transilvăneni căzuți prizonieri la armata italiană, precum și numeroși români din Franța, S.U.A., Marea Britanie și din alte țări.

Victoriile ostașilor români în marea epopee națională din vara anului 1917 de la Mărăști, Mărășești și Oituz, împotriva armatelor copleșitoare germane și austro-ungare, prin care au înscris pagini de un eroism legendar în istoria primului război mondial, la care participarea României avea un caracter just, eliberator, nu numai că au salvat ființa statului român, ci i-au creat poporului român posibilitatea de a participa la tratativele de pace unde i-au fost recunoscute drepturile naționale.

Ca urmare a înfringerilor Puterilor Centrale suferite pe front în războiul imperialist din anii 1914—1918, a luptei de eliberare națională a popoarelor asuprite și a intensificării luptei maselor muncitoare, precum și a răspîndirii ideilor despre autodeterminarea popoarelor, în toamna anului 1918 monarhia austro-ungară s-a destrămat și s-a prăbușit.

Rind pe rind, popoarele asuprite, respingînd planul federalizării Austriei, s-au ridicat la lupta revoluționară pentru eliberarea lor națională, proclamîndu-se la 28 octombrie 1918 Republica Cehoslovacă, iar la 29 octombrie 1918 despărțirea slavilor de sud și unirea lor cu regatul sîrb. Nordul Italiei s-a reunit cu statul italian, iar polonezii din Galiția, împreună cu cei eliberați de sub jugul Germaniei și al Rusiei țariste, au pus bazele statului independent polonez. În noiembrie 1918 s-a declanșat revoluția burghezo-democratică la Budapesta, proclamîndu-se independența Ungariei.

În condițiile prăbușirii autorităților austro-ungare din Transilvania și Banat, poporul român, care dăduse un sprijin important celorlalte popoare în constituirea statelor lor naționale sau pentru reîntregirea unității lor, și-a amplificat lupta pentru realizarea idealului său național. La 18 octombrie 1918, reprezentantul deputaților români în parlamentul de la Budapesta a proclamat despărțirea Transilvaniei de Ungaria și dreptul românilor „la o viață națională integrală“. În toate localitățile din Transilvania s-au format comitete naționale ale românilor, iar la 31 octombrie/12 noiembrie 1918 s-a constituit Consiliul Na-

țional Central Român, care va organiza și conduce mișcarea națională de eliberare a românilor din Transilvania. Ca urmare a luptei revoluționare a maselor — muncitori, țărani, intelectuali, mici meseriași, negustori —, Transilvania a fost practic eliberată de sub dominația străină, creindu-se condiții pentru proclamarea dreptului la autodeterminare.

În aceste condiții, cei 1229 de reprezentanți ai tuturor categoriilor sociale din Transilvania și ai organizațiilor lor politice, economice, sociale, culturale și religioase, întruniți, la 1 Decembrie 1918 la Alba Iulia, în Marea Adunare Națională, au votat în unanimitate, în prezența și în entuziasmul a peste 100.000 români transilvăneni veniți din toate localitățile în acest oraș istoric, unirea pentru vecie a Transilvaniei cu România. În documentul intitulat „Declarația de la Alba Iulia” erau consemnate principiile cu caracter burghezo-democratic ce urmau să stea la baza statului național unitar român.

Acest act de mare însemnătate istorică consfințează înfăptuirea unirii Transilvaniei cu România prin lupta fără preget, în toamna anului 1918, a românilor din monarhia austro-ungară, cu sprijinul celor de peste Carpați și din întreaga lume, punind statele Antantei în fața unui fapt împlinit și care au fost nevoite, prin Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920, să recunoască o realitate deja înfăptuită de poporul român.

Unirea Transilvaniei cu România a marcat încheierea procesului de formare a statului național unitar român, reîntregirea națiunii române și unificarea forțelor revoluționare, democratice și progresiste ale poporului, inclusiv ale mișcării muncitorești. Totodată, acest act a creat condiții pentru accelerarea progresului general, pentru amplificarea luptei revoluționare a poporului nostru.

Referindu-se la semnificația istorică a acestui act, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU arăta: „Unirea Transilvaniei cu România și făurirea statului național unitar român a marcat un moment crucial în destinele patriei noastre și a deschis perspective minunate viitorului independent al României”.

Criticînd pe cei ce emit și susțin teze neștiințifice referitoare la istoria României, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU preciza: „Realizarea statului național unitar este rezultatul unui lung proces istoric, expresia unei necesități legice. Actul Unirii nu este o întimplare, rezultatul unor momente conjuncturale, ci rodul luptei maselor largi populare, hotărîte să facă totul pentru a se uni într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmarea cu drepturi egale, în rîndul celorlalte popoare și națiuni ale lumii”.

Masele populare, făuritoare ale Marelui Act al Unirii din 1918, au constituit forțele ce s-au ridicat cu hotărîre, sub conducerea comuniștilor, în deceniile ce au urmat, pentru apărarea independenței naționale, integrității teritoriale și unității statale a României, amenințate de politica revanșardă a statelor fascist-revizioniste și de acțiunile antinaționale ale partidelor și organizațiilor fasciste din interiorul țării. Ele s-au

ridicat cu hotărîre împotriva amputării teritoriului țării, în vara anului 1940 (prin Dictatul fascist de la Viena), instaurării regimului de dominație fascistă și tiririi țării în războiul hitlerist antisovietic, înfăptuind actul istoric de la 23 August 1944, ce a creat condiții luptei armate române pentru redobîndirea suveranității naționale asupra Transilvaniei de nord-est, ocupată de fasciștii hitleriști-hortiști.

Astăzi, în fruntariile României socialiste, sub conducerea partidului comunist, poporul român își edifică, pe măsura măreției trecutului său, un prezent de prosperitate și demnitate. Unitatea națională, consolidată neîncetat în anii socialismului victorios, pe temelia de granit a prefacerilor revoluționare ale acestui răstimp înnoitor, a deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, se dovedește a fi un uriaș izvor de tărie și înaintare victorioasă pe calea progresului, bunăstării și civilizației comuniste.

Unitatea strînsă a întregii noastre națiuni socialiste în jurul partidului constituie și în continuare cheazășia sigură a înfăptuirii marilor noastre proiecte de viitor, a obiectivelor înscrise în documentele Congresului al XII-lea, a făuririi României socialiste înfloritoare.

Este un motiv de mîndrie patriotică faptul că alături de celelalte organe de stat și de întregul popor muncitor, sub conducerea și îndrumarea înțeleaptă a partidului, a secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, comandantul nostru suprem, și organele de securitate au adus și aduc o contribuție însemnată la apărarea independenței și suveranității naționale a României.

Iată de ce, constituie un ordin și o misiune de onoare chemarea comandantului suprem din Mesajul adresat lucrătorilor Departamentului Securității Statului cu prilejul împlinirii a 35 de ani de la crearea organelor de securitate ca, sub conducerea partidului, „să-și aducă o contribuție sporită la întărirea statului socialist, la apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității patriei, la înfăptuirea mărețelor obiective ale făuririi societății socialiste și înaintării României spre comunism“.

Particularități în organizarea și desfășurarea muncii de contrainformații militare asupra cadrelor și agenților serviciilor de spionaj aflați în țara noastră sub acoperire de atașați militari, reprezentanți comerciali, specialiști și membri ai unor delegații militare străine

Participarea tot mai activă a României la schimbul mondial de valori a determinat lărgirea și dezvoltarea continuă a relațiilor politico-militare, economice, tehnico-stiințifice, culturale, turistice și de altă natură ale țării noastre cu aproape toate statele lumii.

În acest context, armata, parte integrantă a sistemului socialist din țara noastră, se angrenează din ce în ce mai mult în activitatea de relații externe prin forme și modalități specifice cum ar fi :

— acreditarea reciprocă de atașați militari ;

— schimburi de delegații militare ;

— consultații și schimburi de experiență în diferite domenii de activitate ale armatei ;

— cooperarea în producție și activități de comerț exterior cu produse speciale ;

— schimburi de specialiști militari pentru asistență tehnică în unități militare ori obiective ale industriei de apărare subordonate Ministerului Apărării Naționale ;

— participarea la acțiuni militare, manifestări cultural-stiințifice, sportive și de altă natură organizate de unele armate străine.

Ca urmare, serviciile de informații și-au reorientat activitatea și tematicile de căutare a informațiilor spre date ce nu pot fi obținute pe cale oficială, cum ar fi :

● concepția partidului și statului nostru privind apărarea patriei și modul în care aceasta se oglindește în organizarea și activitatea armatei ;

● organizarea sistemului național de apărare ;

● poziția și gradul de participare ale armatei noastre în cadrul Tratatului de la Varșovia ;

● organizarea și încadrarea cu personal de conducere a Marelui stat major, comandamentelor de armă și armată, direcții centrale și mari unități ;

● relațiile de cooperare ale țării noastre cu alte state în domeniul producției și comerțului exterior cu produse speciale ;

● schimbările actuale și de perspectivă în organizarea, dislocarea și înzestrarea cu armament și tehnică de luptă a unităților și marilor unități ;

● gradul de instruire și moralul efectivelor militare ;

● date de studiu privind personalitatea unor cadre cu funcții de conducere în armata noastră, ori cu perspective de a ocupa astfel de funcții ;

● preocupările statului nostru pe linia cercetării și producției de armament și tehnică de luptă în concepție proprie sau licență.

Creșterea agresivității serviciilor de spionaj, multitudinea posibilităților pe care le au străinii de a intra în contact cu armata impun organelor de contrainformații militare organizarea și desfășurarea activității contrainformative în rândul străinilor, la un înalt nivel profesional, care să asigure prevenirea scurgerii de informații din obiectivele asigurate, în conformitate cu sarcinile ce revin Direcției de contrainformații militare din Ordinul ministrului de interne nr. 00120/1979.

În acest sens, supravegherea informativă a categoriilor de străini menționate, având drept scop obținerea de informații și valorificarea lor în vederea prevenirii oricăror acțiuni ce ar putea prejudicia capacitatea de apărare a patriei, trebuie orientată prioritar spre:

◆ apărarea secretului de stat și prevenirea scurgerii de date și informații din armată;

◆ protecția cadrelor militare, a personalului muncitor civil și a membrilor de familie ai acestora împotriva acțiunilor serviciilor de spionaj;

◆ contracararea activității informative desfășurate de cadrele și agenții serviciilor de spionaj și dezinformarea acestora;

◆ prevenirea și combaterea propagandei ostile, a acțiunilor terorist-diversioniste îndreptate împotriva forțelor noastre armate;

◆ zădărnicierea acțiunilor de prejudiciere a intereselor statului român privind înzestrarea armatei, cooperarea tehnică cu alte țări, relațiile de comerț exterior etc.

Organizarea supravegherii informative de către fiecare ofițer de contrainformații la specificul obiectivului asigurat contrainformativ presupune în primul rând o analiză realistă, concretă și responsabilă a situației operative, în scopul stabilirii: obiectivelor vizate de serviciile de spionaj și elementele dușmănoase din exterior; valorilor umane și materiale ce urmează a fi apărute; datelor și informațiilor ce ar prezenta interes pentru serviciile de informații străine sau a celor care au făcut deja obiectul unor acțiuni din partea acestora; căilor posibile de scurgere a informațiilor; premiselor și condițiilor ce pot favoriza producerea unor evenimente deosebite; persoanelor, locurilor și mediilor ce trebuie să facă obiectul supravegherii informative.

Concluziile desprinse din această analiză, alături de cele rezultate din verificarea cadrelor militare și a membrilor de familie ai acestora, care întrețin relații neoficiale cu străini ori au rude sau legături suspecte în străinătate, datele obținute din măsurile de contracarare a preocupărilor atașatorilor militari de a prospecta obiective militare sau de a culege informații pe timpul activităților oficiale ce se desfășoară în unități sau în afara acestora, trebuie să ducă la stabilirea sarcinilor de căutare a informațiilor — instrument de bază în organizarea și desfășurarea supravegherii informative în vederea identificării cadrelor și agenților serviciilor de spionaj.

Având în vedere că în zilele noastre problema identificării și depistării unor cetățeni străini veniți în misiune de spionaj pe teritoriul Republicii Socialiste România a devenit deosebit de complexă, obținerea de informații de profil despre cadrele și agenții serviciilor de spionaj sub

acoperire de atașați militari, reprezentanți comerciali, specialiști și membri ai unor delegații militare străine impune în primul rînd perfecționarea procedurilor, metodelor și mijloacelor de muncă.

Rolul principal în activitatea de supraveghere informativă a acestor categorii de persoane îl are rețeaua informativă, în crearea și folosirea căreia apar o serie de particularități în funcție de elementele urmărite, de locurile și mediile unde urmează a fi dirijată.

Plecînd de la sarcinile specifice ce revin Direcției de contrainformații militare din Ordinul 00120/1979, potențialul informativ trebuie orientat cu prioritate în direcția obținerii informațiilor din care rezultă preocupări ale atașatilor militari, specialiștilor, comercianților și altor categorii de străini de a intra în posesia unor date privind forțele armate, precum și pe cele referitoare la cadrele militare și membrii de familie ai acestora care întrețin relații neoficiale cu străini ori au rude sau legături suspecte în străinătate.

Practica muncii dovedește că informațiile cu caracter de contraspionaj se obțin în timp și cu destulă dificultate, deoarece acțiunile unui cadru sau agent se desfășoară în intervale scurte de timp sau în „unghiul mort” al mijloacelor noastre. De aceea, se impune crearea unei rețele de profil, singura capabilă să sesizeze interesul disimulat al unor cadre și agenți față de date și activități cu caracter militar, schimbări de comportament, elemente ale unui eventual sistem de legătură organizat și în ultimă instanță greșeli de la regulile muncii secrete, care se pot repeta numai de cîteva ori într-o activitate îndelungată.

Prin folosirea în exclusivitate în calitate de rețea de profil a unor

persoane din rîndul celor ce îndeplinesc atribuții de protocol, participă la activități protocolar-diplomatice, tratative și alte activități oficiale cu cetățeni străini nu realizăm pătrunderea în intimitatea elementelor urmărite, deoarece aceste categorii de persoane sînt suspectate cu precădere de cadrele și agenții pe lîngă care le dirijăm.

De la acestea se pot obține, totuși, informații utile privind cunoașterea preocupărilor diplomaților străini, datele pe care încearcă să le obțină, persoanele, locurile și mediile spre care își îndreaptă atenția, care permit organizarea unor măsuri concrete de contracarare a activităților informative ale străinilor, protejarea cadrelor militare, interpunerea unor surse precum și inițierea unor acțiuni de influență-dezinformare.

De exemplu, cunoașterea pe timpul unor activități oficiale a preocupărilor unor atașați militari de a afla date privind organizarea și dislocarea marilor unități de vînători de munte a dat posibilitatea elaborării unei variante de dezinformare care, plasată prin surse cu posibilități, a dus la derutarea atașatilor militari respectivi și controlul permanent al preocupărilor lor, pentru obținerea de informații din acest domeniu.

Plecînd de la premisa că persoanele cunoscute în cadru oficial sînt mai bine pregătite contrainformativ și că, în general, sînt în atenția organelor de contraspionaj, majoritatea atașatilor militari își îndreaptă atenția spre persoane cunoscute prin posibilități proprii. Tocmai de aceea este imperios necesară crearea de surse din rîndul persoanelor pentru care străinii manifestă interes, urmată de interpunerea sau dirijarea acestora pe bază de combinații informative. Deși această activitate

este mai dificilă, solicitând multă inventivitate în organizarea măsurilor de securitate, rezultatele obținute răsplătesc eforturile și munca depuse.

Problema instruirii și dirijării rețelei informative folosite în rîndul străinilor suspecti de culegere de informații necesită multă atenție, pricepere, experiență din partea ofițerilor de contrainformații, avînd în vedere faptul că persoanele din rețea sînt în contact nemijlocit cu cadre sau agenți ai serviciilor de spionaj, specialiști în munca informativă, care au și sarcina de a identifica și neutraliza sursele organelor de contraspionaj.

Activitatea de instruire și dirijare a rețelei informative pe lîngă străinii din aceste categorii necesită multă analiză și finețe, deoarece, în ultimă instanță, se mizează pe realizarea unor contacte neoficiale și chiar acceptarea recrutării de către diplomat.

În aceste situații este destul de greu să se dea soluții universale pentru alegerea legendelor și motivelor ce determină sursele noastre să accepte astfel de contacte, dar unele repere pot fi totuși reținute, astfel :

— străinii cunosc foarte bine faptul că, în conformitate cu prevederile legale, cetățenii români ce au acces la date secrete și în special cei ce-și desfășoară activitatea în armată nu pot întreține legături neoficiale cu cetățeni străini, astfel că motivul acceptării relațiilor în cadru neoficial trebuie să fie în primul rînd verosimil străinului ;

— evitarea unor contacte în afara cadrului oficial fără o motivație plauzibilă, mai ales atunci cînd însuși

străinul a creat condițiile pentru realizarea acestora, poate duce la suspiciuni față de sursă ;

— trebuie studiate posibilitățile creării unor condiții care să-l determine pe străin să ia inițiativa în realizarea unor contacte neoficiale, simulîndu-se „carențe” în educația și modul de viață ale sursei interpușe.

Verificarea permanentă a rețelei informative pe profil de contraspionaj trebuie să plece de la ideea că aceste persoane se află timp îndelungat sub influența unor străini cu mari posibilități de corupere.

O supraveghere informativă eficientă a străinilor nu se poate realiza fără folosirea diversificată a celorlalte metode și mijloace ale muncii de securitate : tehnica operativă, perchezițiile secrete, inițierea unor combinații și jocuri operative.

Practica muncii dovedește că străinii suspecti, presupunînd existența mijloacelor tehnico-operative fixe, manifestă o preocupare deosebită pentru evitarea acestora, căutînd să angajeze discuții în afara încăperilor, în locuri greu de controlat, iar atunci cînd le poartă în locuri pretabile folosirii mijloacelor de ascultare, urmăresc derutarea organelor de securitate sau orientarea lor pe piste false. Uneori, aceștia poartă convorbiri telefonice codificate, simulează apeluri greșite sau cheamă abonații la anumite ore, acțiuni care înseamnă, de cele mai multe ori, în realitate, materializarea unor conduri dinainte stabilite.

Din cele de mai sus rezultă necesitatea folosirii cu mai mult curaj a mijloacelor tehnico-operative mobile pentru controlul unor momente ope-

rative, în locurile de întâlnire cu eventualele legături și chiar cu ocazia schimburilor de informații ce se realizează cu regularitate între diplomații-spioni la activitățile organizate de armată.

Perchezițiile secrete efectuate în condiții de deplină conspirativitate, pe momente operative, asupra unor străini sau a legăturilor lor au furnizat date prețioase cu privire la activitatea ostilă a acestora. De exemplu, cu ocazia unor asemenea acțiuni întreprinse în ultima perioadă, la doi atașați militari străini au fost găsite unele documente pregătite anterior, care conțineau date privind organizarea și dotarea armatei române, ce trebuiau verificate și completate în contactele cu militarii români și în cadrul schimbului de informații cu omologii lor acreditați la București.

Cunoașterea acestor date a permis organizarea unor acțiuni de influență-dezininformare și derutarea atașărilor militare străini cu privire la o activitate deosebit de importantă desfășurată la nivelul armatei noastre.

Concomitent cu sporirea preocupărilor pentru creșterea eficienței mijloacelor speciale, ofițerii de contrainformații trebuie să acorde o atenție deosebită datelor obținute din aceste surse ce se dovedesc a fi premise de scurgere a unor informații secrete din armată către cetățenii străini din categoriile menționate. În asemenea cazuri, paralel cu verificarea informațiilor, este obligatorie organizarea de măsuri ferme pentru

închiderea canalelor de scurgere a datelor ce constituie secrete de stat.

Plecând de la faptul că armata, conducându-se după reguli mai stricte decât alte instituții, este mai greu de penetrat, serviciile de informații străine manifestă o preocupare continuă pentru diversificarea gamei de metode și mijloace folosite pentru ca atașații lor militari să poată intra în contact oficial cu cât mai multe cadre militare. Acest lucru impune îmbunătățirea măsurilor de securitate pe linia apărării secretului de stat și a protecției cadrelor militare, precum și a membrilor de familie ai acestora.

Din complexul de măsuri ce trebuie întreprinse pentru realizarea unei supravegheri informative calificate pe timpul activităților protocolar-diplomatice și al altor acțiuni oficiale, nu trebuie să lipsească:

- documentarea prealabilă a ofițerului asupra activității ce urmează să aibă loc (participanți, loc, mod de invitare, natura activității etc.);

- analiza datelor obținute anterior și a celor față de care ar putea manifesta interes diplomații-spioni;

- instruirea rețelei informative în funcție de specificul activității și pregătirea contrainformativă a participanților;

- stabilirea aspectelor din variatele de dezinformare posibile a fi plasate și modul de realizare a acestei acțiuni;

- preluarea operativă a informațiilor de la rețea și ceilalți participanți pregătiți contrainformativ în vederea exploatării lor în timp util.

Preocuparea continuă pentru perfecționarea sistemului de măsuri „CĂRAREA” trebuie să ducă la o mai bună cunoaștere a comportării străinilor în mediul unităților militare și contracararea activității ostile a acestora. Măsurile pe această linie adecvate, desigur, specificului obiectivului deservit, trebuie să asigure: sesizarea în timp optim a apariției străinilor în zona obiectivelor militare; informarea operativă reciprocă între unitățile ce concură la realizarea măsurilor „CĂRAREA” și declanșarea acestora conform planului anterior stabilit; prevenirea culegerii de informații prin observare directă, fotografiere, filmare sau exploatare informativă a unor militari sau civili din mediul obiectivelor militare; documentarea activității ilicite a străinilor și aplicarea măsurilor prevăzute în actele normative în vigoare.

Testările efectuate de organele de contrainformații militare și concluziile desprinse din modul cum s-a acționat, pe timpul prezenței unor atașați militari ori a altor cetățeni străini în preajma unor obiective militare, au scos în evidență că nu sînt pregătite din timp locuri pentru documentarea activităților ilicite și prinderea în flagrant a străinilor, iar lipsa unor măsuri eficiente de cooperare între factorii ce concură la supravegherea și urmărirea acestora determină, în destul de multe cazuri, numai înregistrarea pasivă a activității străinilor, fără a se lua măsurile stabilite de prevederile legale.

Un loc deosebit în cadrul măsurilor de supraveghere informativă a categoriilor de străini menționate anterior trebuie să-l ocupe conlucrarea dintre organele de contrainformații militare la diferite niveluri și organele de securitate centrale și teritoriale.

Conlucrarea trebuie să vizeze un schimb operativ de informații, care să asigure cunoașterea în timp util a intențiilor și preocupărilor străinilor suspecți, în scopul contracarării acțiunilor ostile ale acestora, dar cu stricta respectare a principiilor compartimentării și conspirativității muncii.

Activitatea desfășurată de către organele de contrainformații militare pe linia supravegherii informative a categoriilor de străini menționate, materialele obținute cu privire la activitatea, preocupările și relațiile acestora în rîndul cadrelor militare sau al altor cetățeni români ne permit să concluzionăm că serviciile de spionaj și-au intensificat activitatea ostilă îndreptată împotriva armatei noastre, iar mijloacele și metodele folosite sînt tot mai perfecționate și mai agresive.

Organele de contrainformații militare au deci sarcina de mare răspundere de a cunoaște, documenta și contracara orice acțiune ostilă îndreptată împotriva armatei, desfășurată de către serviciile de spionaj și alte cercuri reacționare din exterior.

Colonel Nicolae DURLEA

ÎN SPRIJINUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE SPECIALITATE

**Date și informații despre străini implementate
în sistemele automate. Modalități specifice
de exploatare a acestora pentru rezolvarea
sarcinilor operative. Atribuții și obligații pe linia
transmiterii și actualizării permanente
a datelor și informațiilor obținute**

În conformitate cu actualele reglementări, cu cerințele activității informative și experiența acumulată, în sistem automat se preiau, înmagazinează și prelucreează date și informații care permit inclusiv cunoașterea străinilor și a legăturilor lor neoficiale din rîndul cetățenilor români.

Aceste date și informații reflectă, cu precădere, cetățeni străini care: au intrat / ieșit, în / din țara noastră și ceea ce s-a obținut despre aceștia; studiază în țara noastră; domiciliază în România; se află în preocuparea organelor de securitate și miliție; sînt dați în urmărire prin Biroul național Interpol.

Prin prelucrarea automată a acestor date și informații se realizează, la cererea unităților interesate, lucrări care permit identificarea cazurilor ce prezintă interes sau a grupărilor de persoane și informații pe diferite criterii, ce înlesnesc efectuarea unor analize pentru fundamentarea unor concluzii și decizii.

În fișierele automate se dețin atît date de identificare, cît și date de interes operativ.

Realizate inițial ca proiecte informatice independente, pe măsură ce s-au creat condițiile necesare, începînd din anul 1981 s-a trecut la o formă superioară de organizare care s-a concretizat în realizarea a două baze de date ce funcționează în prezent în regim de teleprelucrare. Astfel:

◆ Baza de date privind străinii din preocuparea aparatului de securitate, miliție, Interpol (B.D.S.A.) integrează sistemele informatice care dețin date și informații despre următoarele categorii :

- străini din țări nesocialiste care se află în atenția organelor de securitate, de miliție și cei dați în urmărire de Interpol;
- străinii declarați indezirabili pentru R. S. România;
- străinii din țări socialiste și nesocialiste care domiciliază în țara noastră;
- străinii din țări socialiste și nesocialiste care studiază în țara noastră;
- străini și legăturile lor neoficiale din rîndul cetățenilor români despre care se dețin informații rezultate din activitatea informativ-operativă;
- cetățenii români care au refuzat să se întoarcă în țară la expirarea vizei sau au trecut fraudulos frontiera de stat a R. S. România.

Valorificarea datelor din B.D.S.A. se poate realiza în principal prin :

● verificarea în sistem automat a străinilor din țări nesocialiste, care vin în țara noastră, și identificarea celor care sînt în preocuparea organelor de securitate, miliție, dați în urmărire de Interpol, precum și semnalarea lor operativă organelor competente;

● identificarea, la cerere, a persoanelor care prezintă interes pentru aparatul informativ operativ;

● elaborarea unor lucrări nominale sau statistice prin gruparea informațiilor pe diferite criterii — cetățenii, esențe, unități care au cazurile în preocupare, persoane aflate în baza de date.

La introducerea informațiilor operative — text, în B.D.S.A. se verifică dacă străinul este în atenție. În caz afirmativ, informația este transmisă unității interesate. De asemenea, sistemul este astfel conceput ca din această bază de date să nu se elimine persoanele care nu mai reprezintă cazuri active (nu mai sînt la studii, nu mai domiciliază în țara noastră, nu mai sînt în preocuparea organelor operative), prin aceasta asigurîndu-se continuitatea și reactivarea cazurilor cu ocazia revenirii în țara noastră a persoanelor respective, sau a luării din nou în atenție a acestora.

Data de referință pentru momentul preluării în sistem automat a majorității categoriilor de persoane incluse în B.D.S.A. o reprezintă anul 1976.

Desigur, valorificarea superioară a datelor menționate este determinată de măsura în care acestea sînt actualizate. Este deosebit de important ca datele de identitate pentru cei care sînt în sistem să fie reale și complete, aduse la zi. Astfel, pentru foștii cetățeni români (mai ales pentru femei), este necesar ca unitățile care îi au în preocupare să transmită modificările produse la nume sau prenume prin căsătorie sau adaptarea la fonetica statelor a căror cetățenie au dobîndit-o.

Participarea la constituirea fondului unitar de date despre străini și legăturile lor neoficiale în rîndul cetățenilor români, conform

prevederilor Ordinului 00120/1979, este o obligație ce revine tuturor unităților care obțin, prin mijloace specifice, informații despre asemenea persoane. Valorificarea datelor și a informațiilor din acest sistem se situează la nivelul cerințelor numai dacă se asigură obținerea acelor informații de interes operativ, care reprezintă domenii prioritare. Este necesar ca informațiile să fie transmise pentru a fi preluate în sistem automat, pe măsura obținerii lor. Trebuie să se aibă în vedere că de cele mai multe ori informațiile se referă la străinii care se află în preocuparea altor unități și că, prin preluarea și verificarea la Centrul de informatică și documentare, se asigură imediat identificarea unității interesate și dirijarea informațiilor către aceasta.

Datele și informațiile înmagazinate în B.D.S.A. permit, de asemenea, efectuarea unor analize la nivelul factorilor de decizie pe teme de lucrări, respectiv dinamica străinilor luați în atenție: modul cum se reflectă prin informațiile obținute prezența străinilor pe raza de competență; analiza pe surse a informațiilor obținute despre străini; cazurile luate în atenție dintre străinii aflați la studii sau cei care domiciliază pe raza de competență; compararea datelor obținute cu sarcinile consemnate în planul de căutare a informațiilor etc.

◆ **Baza de date trafic sold (B.D.T.S.)** integrează datele și informațiile care reflectă intrarea și ieșirea străinilor din țări nesocialiste. Din considerente operative și pentru a se asigura o reprezentare unitară, se preiau datele despre toți străinii pe următoarele categorii:

- străini — socialiști și nesocialiști — care studiază în R. S. România;
- străini — socialiști, nesocialiști și persoanele fără cetățenie — care domiciliază în R. S. România;
- rezidenții români în străinătate — țări socialiste și nesocialiste.

Datele despre aceste categorii de persoane se află înmagazinate începând din 1976 — intrări și din 1978 — ieșiri. În baza de date — B.D.T.S. — în regim de teleprelucrare se află în permanență intrările și ieșirile din ultimele 18 luni.

Informația referitoare la intrarea-ieșirea străinilor conține următoarele date: numele, prenumele, data nașterii, cetățenia, scopul venirii în R. S. România, locul de destinație (județul-instituția), localitatea în clar, data intrării sau ieșirii, mijlocul de transport cu care a intrat-ieșit în/din țara noastră, punctul de control trecere frontieră prin care a intrat/ieșit.

Prin introducerea talonului de intrare-ieșire, de la 01.04.1983, s-a mărit gama indicatorilor ce se dețin prin preluarea unor noi date, cum sînt: numele purtat anterior, țara de naștere, țara de domiciliu, precizarea de noi scopuri: militar, participanți la tîrguri, șoferi și însoțitori pe TIR, turism organizat, vizită la rude, manifestări internaționale, sport, numărul de zile pentru care s-a dat viză de ședere în R. S. România, cine este proprietarul autoturismului etc.

În procesul verificării în fișierul automat a celor intrați se realizează și identificarea celor aflați în preocupare, pe această bază fiind înștiințate unitățile interesate.

Prin introducerea taloanelor de intrare-ieşire s-au creat condiţii pentru a se dezvolta un nou sistem care evidenţiază nominal străinii aflaţi în ţară la un moment dat, iar dintre aceştia pe cei care nu au părăsit ţara la expirarea termenului acordat prin viză.

Cunoaşterea străinilor care se află în ţara noastră la un moment dat asigură gruparea şi evidenţierea acestora în lucrări elaborate prin prelucrarea automată, cum sînt: străinii care se află în ţară şi sînt în preocuparea unităţilor operative (total sau pe profiluri de muncă); străinii care sînt foşti cetăţeni români — pe criterii ca: cetăţenie actuală, ţara de domiciliu, scopul în care au venit etc.; străinii care se află şi au intrat în ţară într-o anumită perioadă sau care au venit cu o anumită marcă de autoturism. Posibilităţile oferite de acest sistem prezintă o deosebită importanţă pentru activitatea operativă şi este necesar ca el să reflecte în mod corespunzător realitatea. Astfel, punctelor de control trecere frontieră, de unde se primesc datele care reflectă intrarea şi ieşirea străinilor, le revin sarcini importante în asigurarea unei funcţionări normale a sistemului. Neajunsurile care mai persistă şi care se materializează în transmişii incomplete sau cu erori au implicaţii asupra reflecţiei reale a soldului. Trebuie să se elimine neîntîrziat astfel de erori, domeniu în care Direcţia Paşapoarte şi Centrul de informatică şi documentare acţionează în continuare. Se impune ca şi inspectoratele judeţene pe raza cărora sînt puncte de control trecere frontieră să întreprindă măsuri pentru a se asigura transmişii complete şi corecte.

Datele ce se deţin despre străinii care vin în ţara noastră fac obiectul elaborării unor lucrări zilnice ce cuprind persoanele intrate în ultimele 24 de ore şi care, potrivit nevoilor, se transmit unităţilor centrale şi teritoriale. La cerere, se elaborează lucrări care grupează intrările şi ieşirile pe indicatorii deţinuţi în informaţii şi pe perioadele dorite. Se realizează liste nominale cu străinii care au intrat frecvent, criteriul de frecvenţă stabilindu-se de cel care solicită lucrarea, într-o anumită perioadă şi eventual cu o destinaţie precizată.

Pe baza cererilor de verificare se pot face identificări dacă o anumită persoană a intrat în România într-o perioadă de timp menţionată de solicitant. Calitatea răspunsurilor este determinată în mare măsură de faptul dacă în cerere se furnizează date complete, pe lângă nume şi prenume fiind necesare data naşterii şi cetăţenia — la foştii cetăţeni români trebuind să se precizeze că au avut această calitate.

În sistemul automat un criteriu de identificare poate să-l reprezinte şi numărul de înmatriculare al autovehiculului.

◆ Sistemele automate preiau şi prelucreză inclusiv date numerice care reprezintă traficul — intrările ieşirile — străinilor prin punctele de control trecere frontieră, precum şi concentrarea acestora pe teritoriul ţării. Lucrările elaborate pe baza acestor date permit cunoaşterea situaţiei la un moment dat, a intrărilor şi ieşirilor din ultimele 24 ore sau a existentului pe teritoriul ţării şi al judeţelor, în ziua precedentă. Datele care reflectă traficul străinilor sînt înmagazinate în sistem automat începînd din 1976 şi asigură elaborarea unor lucrări comparative între perioade identice din ani diferiţi. Cunoaşterea traficului prin fiecare punct de control trecere frontieră permite şi desprinderea unor concluzii cu privire la principalele direcţii pe care afluesc aceştia.

Atribuții și obligații pe linia transmiterii și actualizării permanente a datelor și informațiilor obținute

Fiind un produs al activităților informativ-operative, datele și informațiile reflectă, în marea lor majoritate, activitatea și preocupările pe profile și probleme de muncă, pe fiecare unitate în parte. Din aceasta rezultă rolul deosebit de important pe care îl au unitățile de cunoaștere care sînt datele și informațiile ce fac obiectul sistemelor automate. Introducerea la timp a datelor și actualizarea acestora în sistemele automate pe măsură ce se produc modificări este condiția de bază ca, prin lucrările elaborate și relațiile ce se dau, să se reflecte numai realitatea, să se asigure o activitate de calitate și în acest domeniu.

Sînt însă numeroase cazuri (mai ales la foștii cetățeni români), cînd, deși se produc modificări de date de identificare, iar aceștia vin des în R. S. România, nu se fac actualizările necesare. La cetățenii români plecați definitiv din țară, cu sau fără renunțare la cetățenie, care înainte de plecare au fost luați într-o formă de lucru fiind astfel menținuți în atenție, nu se face actualizarea noii situații și nu se trec în rîndul străinilor în atenție; din această cauză ei nu sînt semnalați la intrarea în țară.

Volumul actual al informațiilor operative-text despre străini deținuți în sistem automat asigură o bună documentare (pe cazuri și probleme) și contribuie la cunoașterea situației operative. S-a acumulat suficientă experiență pentru a se realiza saltul calitativ necesar, mai ales prin transmiterea operativă a unor informații cît mai complete, cu aspecte care să răspundă mai bine problematicii cu care se confruntă unitățile de securitate.

Funcționarea sistemelor automate despre străini corespunzător nevoilor activităților operative de securitate impune ca toți factorii implicați să asigure alimentarea sistemului cu informații actualizate, întrucît sistemele respective sînt un rezultat al activităților desfășurate în problemă și trebuie să reflecte corect problematica și nevoile acesteia.

Colonel **Flavian MOLDOVEANU**

FUNDAȚIA „AMBASADORII PRIETENIEI“ FIRMĂ DE TURISM DIN S.U.A

Scopul declarat al activităților desfășurate de fundație îl constituie „promovarea unor schimburi culturale între S.U.A. și celelalte țări ale lumii, întărirea relațiilor dintre state și popoare prin cultivarea sentimentelor de prietenie, înțelegere și colaborare la generațiile tinere“. În baza acordurilor încheiate cu instituții specializate dintr-o serie de țări din Europa și de pe alte continente, grupuri de tineri americani — în general studenți și elevi —, constituiți în formații artistice (muzică ușoară și clasică, coruri, orchestre simfonice, echipe de dansuri populare etc.), întreprind turnee în cadrul cărora este prezentată arta americană.

Pe bază de reciprocitate, țările respective trimit în S.U.A. grupuri artistice sau de turiști, tot prin Fundația „Ambasadorii prieteniei“. Relațiile țării noastre cu această firmă datează din anul 1971. Pe parcurs, schimburile României cu S.U.A. pe această cale au depășit domeniul cultural, incluzând și grupuri care au doar profil turistic.

Din urmărirea informativ-operativă a grupurilor de cetățeni americani care ne-au vizitat țara prin Fundația „Ambasadorii prieteniei“, precum și a reprezentanților acesteia au rezultat următoarele:

● Fundația este folosită ca acoperire de către serviciul de informații american pentru trimiterea în țara noastră de cadre sau agenți de spionaj, precum și pentru realizarea prin intermediul celorlalți membri ai grupurilor a unor acțiuni ostile îndreptate împotriva R. S. România.

Astfel, majoritatea funcționarilor din conducerea firmei sînt foste cadre ale C.I.A., ale altor organisme de spionaj ori și-au desfășurat activitatea în Departamentul de Stat al S.U.A., sub al cărui patronaj direct se află această fundație. Un fost cadru de spionaj a afirmat că atît actualul președinte al fundației, cît și predecesorul acestuia sînt foști colegi de ai săi împreună cu care a activat la „AIR FORCE INTELLIGENCE“ (Serviciul de informații al armatei aeriene a S.U.A.).

Întreaga activitate a fundației, inclusiv schimbările de personal în conducerea acesteia sînt controlate de C.I.A. prin intermediul Departamentului de Stat fiind admise — după ce sînt supuse verificărilor și unor teste complexe — numai persoanele care corespund din punctul de vedere al serviciului de informații.

Un alt element care atestă că Fundația „Ambasadorii prieteniei“ este folosită ca acoperire de serviciul de spionaj american îl constituie faptul că firma este subvenționată de Departamentul de Stat, fiind o organizație „nonprofit“, deci scutită de taxe și impozite și, în consecință, nu poate fi controlată de alte organisme statale. Versiunea oficială lansată de conducerea fundației este că „aceasta este subvenționată prin donațiile unor simpatizanți și contribuțiile universităților, școlilor și comunităților care trimit grupuri artistice în străinătate“.

Analizată din punctul de vedere al profitului obținut, activitatea fundației este nerentabilă și normal ar fi ca mai ales în cazul unor fenomene de criză economică internațională numărul turiștilor sosiți în țara noastră să scadă, așa cum se întâmplă cu alte firme similare. Cu toate acestea, numărul cetățenilor americani sosiți în R. S. România prin „Ambasadorii prieteniei“ a rămas constant sau chiar a crescut în asemenea momente conjuncturale nefavorabile.

● **Serviciul de informații american acționează împotriva R. S. România prin intermediul Fundației „Ambasadorii prieteniei“ în următoarele direcții :**

a) *Culegerea de informații* din domeniile economic, politic și social, folosind ca metode observarea directă, exploatarea în orb a persoanelor cu care turiștii vin în contact, fotografierea și filmarea unor obiective economice și aspecte negative, chestionarea persoanelor din O.N.T. „Carpați“ care se deplasează în S.U.A. în interes de serviciu sau la invitația fundației etc.

Observarea directă și exploatarea în orb sînt folosite îndeosebi de către însoțitorii de grupuri care, pe timpul deplasărilor în teritoriu, prospectează obiective economice sau militare întîlnite pe traseele turistice, iar în discuțiile purtate cu cetățeni români încearcă să obțină cît mai multe date privind starea de spirit a populației din localitățile vizitate, situația naționalităților conlocuitoare, activitatea cultelor și sectelor și atitudinea autorităților față de acestea, relațiile R.S. România cu alte state.

În cadrul unor grupuri de turiști ale fundației au fost depistate persoane care posedau radiocasetofoane cu ajutorul cărora înregistrau discuțiile purtate cu cetățeni români. Spre exemplu, „CAROL“, care a fost în țara noastră în anul 1982 în cadrul unui grup de turiști, avea asupra lui un miniradiocasetofon cu care înregistra toate discuțiile purtate cu interlocutori români. Despre el s-a stabilit că este ofițer, a făcut o specializare în R. F. Germania și s-a atașat grupului în ziua plecării spre România.

Sub pretextul realizării unor filme de documentare turistică, în multe grupuri sînt incluși ziariști și fotoreporteri care fotografiază și filmează obiective economice și industriale și, îndeosebi, unele aspecte negative pe care să le poată folosi ulterior în propaganda ostilă desfășurată în exterior împotriva țării noastre.

Majoritatea acestora, pentru a-și realiza misiunile cu care au venit în țară, părăsesc grupul din care fac parte în anumite momente ale excursiei, în special atunci cînd membrii grupului susțin spectacole în localitățile vizitate.

b) *Acțiuni de diversiune ideologică*, cu precădere propagandă anti-comunistă, emigraționistă și indoctrinare religioasă.

Această activitate îmbracă forme diferențiate, în funcție de categoria de persoane căreia îi este adresată și de scopul urmărit, cum ar fi: apologia modului de viață american, indoctrinarea religioasă și racolarea de noi adepți la diferite secte, propagandă anticomunistă, denaturarea sau interpretarea tendențioasă a unor evenimente din trecutul istoric al poporului român, cultivarea neîncrederii în perspectivele oferite de societatea noastră socialistă tinerei generații etc.

Cu excepția propagandei religioase, majoritatea celorlalte forme de diversiune ideologică vizează preponderent tineretul, scontându-se că acesta poate fi influențat mai ușor. Activitatea respectivă este desfășurată direct asupra persoanelor cu care membrii grupurilor intră în contact sau se materializează în redactarea — după înapoierea în S.U.A. — a unor articole cu conținut ostil pe care membrii grupurilor care vin ulterior în țară încearcă să le introducă în R.S. România spre a fi difuzate.

Acțiunile de incitare la emigrare sînt desfășurate în rîndul tuturor categoriilor de persoane, dar vizează îndeosebi cadrele cu pregătire superioară, specialiștii de valoare și tinerii cu perspective.

Urmare a unor asemenea acțiuni, unii din cei care au intrat în contact cu turiștii veniți prin această firmă sau au lucrat cu grupurile respective în calitate de ghizi-interpreți au rămas ilegal în străinătate ori au depus cerere de emigrare în S.U.A. Astfel, din rîndul ghizilor care au lucrat cu această firmă, doi au rămas ilegal în străinătate, iar doi au părăsit țara prin căsătorie cu cetățeni americani. De asemenea, „SANDU“, inginer electronist, care a întreținut relații apropiate cu unii membri ai grupurilor, a rămas ilegal în S.U.A., iar unul din șoferii autocarelor folosite pentru transportul turiștilor firmei a solicitat să emigreze în S.U.A. împreună cu familia.

De asemenea, pe timpul prezenței lor în S.U.A., unor lucrători ai O.N.T. „Carpați“ li s-au făcut propuneri repetate de a rămîne în această țară de către persoane din conducerea fundației.

Cea mai susținută activitate de indoctrinare ideologică și influențare negativă este desfășurată pe linia cultelor și sectelor, aceasta realizîndu-se prin trimiterea în țară de grupuri religioase de diferite nuanțe (îndeosebi mormoni, baptiști și adventiști), foarte numeroase în ultimul timp, includerea în repertoriul formațiilor artistice a unor cîntece cu conținut mistico-religios, difuzarea de biblie, cărți de rugăciuni sau alte obiecte de cult, precum și desfășurarea unor procesiuni la locurile de cazare.

În scopul racolării de noi adepți, membrii acestor grupuri contactează un număr mare de cetățeni români, iar în discuțiile pe care le poartă propagă conceptele sectei de care aparțin, încercînd să-i convingă să adere la aceasta.

Deși cîntecele religioase sau cu un asemenea conținut nu au fost aprobate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste pentru a fi prezentate în spectacolele susținute de grupurile fundației, au fost cazuri cînd s-a încălcat această interdicție.

În cadrul tratativelor purtate în acest an, directorul muzical al fundației a cerut în mod oficial aprobarea la Consiliul Culturii și Educației Socialiste pentru ca, pe viitor, grupurile să susțină concerte în biserici, mănăstiri sau alte locuri de cult, iar în altă împrejurare a afirmat că „asemenea acțiuni au avut un rezultat foarte bun în Polonia“.

Fiindu-i refuzată cererea, respectivul a menționat că va reveni cu această problemă și va insista pînă va obține aprobarea, întrucît „este vorba de o sarcină importantă primită din partea Consiliului de conducere al fundației“.

c) *Studierea și verificarea în scopul racolării și angrenării în activități ostile a unor lucrători ai O.N.T. „Carpați“, precum și din cadrul grupurilor de turiști români care vizitează S.U.A. prin Fundația „Ambasadorii prieteniei“.*

Astfel, conducătorii grupurilor de turiști ai fundației, în discuțiile pe care le poartă cu ghizii români însoțitori sau referenții de relație, caută să obțină date detaliate despre situația lor profesională și familială, despre colegii cu care lucrează, insistînd asupra calităților, defectelor și viciilor acestora.

În acest sens este semnificativ faptul că persoane din conducerea firmei poartă discuții individuale cu toți ghizii care însoțesc grupele sale de turiști, din rîndul cărora selecționează apoi pe cei care îi solicită nominal la O.N.T. „Carpați“ pentru a-i fi repartizați permanent firmei pe care o conduc.

Avînd în vedere gama largă de acțiuni pe care serviciul american de informații le întreprinde împotriva țării noastre prin Fundația „Ambasadorii prieteniei“, precum și diversitatea formelor de realizare a acestora, în vederea depistării, controlării și contracarării lor, se impune creșterea gradului de eficiență a supravegherii informativ-operative asupra delegaților și grupurilor de turiști ai fundației, schimbul operativ de date și informații în această problemă și măsuri eficiente de prevenire.

Locotenent-colonel **Gheorghe ILIESCU**

Locotenent-major **Andrei ANDRONIC**

...COMBINAȚIA NOASTRĂ...

Prezentăm în acest număr câteva cazuri în care s-a acționat combinativ, pentru impulsionarea unor lucrări care se aflau în impas; în general, ideile profesionale folosite nu au fost prea complicate, dar erau legate realist de elementele esențiale ale cazului, s-au grefat bine pe el și s-au integrat în situația operativă, contribuind la clarificarea ori documentarea unor aspecte ale activității urmăriților ori la rezolvarea altor sarcini, fără a trezi suspiciuni din partea suspectilor.

1. Organele de contraspionaj urmăreau pe „SANDU”, inginer într-un institut de cercetări, pentru suspiciuni de transmitere de informații secrete unui serviciu de spionaj, în linii mari, situația operativă prezentându-se în felul următor :

— din măsurile de securitate (în special din exploatarea mijloacelor speciale de la domiciliul lui „SANDU”) rezulta cu certitudine că acesta își făcuse în timp o serie de însemnări din documentele și datele secrete la care avea acces, le sistematizase și le ținea acasă într-o ascunzătoare, despre care însă nu existau suficiente detalii pentru a putea fi identificată ;

— curierul trimis din exterior, „WAGNER”, a stabilit împreună cu „SANDU” să testeze procedeul de scoatere a informațiilor în străinătate, introducând o mică parte din ele într-o rolă de film a unui aparat de fotografiat, urmînd ca, după ajungerea în țara sa, „WAGNER” să-l anunțe printr-o telegramă, folosind un text convențional, asupra reușitei sau eșecului ;

— două percheziții secrete la domiciliul lui „SANDU”, deși efectuate foarte amănunțit, n-au putut duce la descoperirea locului unde erau ascunse însemnările cu informații, dar mijloacele speciale indicau că introducerea și scoaterea lor implicau o oarecare dificultate, „SANDU” fiind ajutat de soție și de socrul său ;

— ca urmare a unei mici greșeli în modul de folosire a unui mijloc al muncii noastre, „SANDU” devenise mai prudent, dar nu încetase activitatea informațională, presupunînd că era vorba de unele afaceri de competența miliției, în care era, de asemenea, implicat.

În ziua aplicării combinației, situația se prezenta astfel :

— „WAGNER” fusese reținut în urma unui control la P.C.T.F., efectuat pe baza unei „anonime” (care i-a fost prezentată), în care scria că acesta ar fi „fotografiat obiective militare” ; la controlul aparatului de fotografiat s-au găsit însemnările respective, care, deși nu conțineau in-

formații deosebite, indicau indubitabil intenția infracțională; declarațiile lui „WAGNER“ și analiza scrisului (de mână) al lui „SANDU“ erau elemente probatorii, dar nu exista certitudinea că pe baza lor va putea fi determinat să facă mărturisiri complete;

— familia „SANDU“ era îngrijorată de faptul că telegrama așteptată de la „WAGNER“ nu sosise;

— „SANDU“ adusese acasă noi însemnări cu informații și se pregătea să le introducă în ascunzătoare; în acest scop, el cu soția urmau să lucreze, iar socrul său primise sarcina să supravegheze strada, pentru a vedea dacă nu se apropie „bărbați cu haine și cravate“ și să nu dea drumul la absolut nimeni.

Ascultându-se tehnica operativă în direct și coordonându-se cu alte măsuri, doi ofițeri s-au strecurat pe lângă bloc pentru a nu fi văzuți, iar al treilea, îmbrăcat în poștaş, a sunat la ușa și, cu voce tare, ca orice persoană care „nu are ce ascunde“, ci din contră simulind veselia unui om care aduce o veste și deci face un serviciu, striga: „Poșta la dispoziția dumneavoastră! Telegrama, telegrama!“.

Acesta a fost un element decisiv; știind cu câtă nerăbdare era așteptată o telegramă, bătrînul a uitat de măsurile de prudență și a deschis ușa. Echipa a pătruns și a realizat flagrantul.

Ascunzătoarea era ingenioasă: însemnările erau organizate în pachetele (fiecare într-o pungă de plastic) și lipite în spatele oglinzii din baie (care în acest scop era de fiecare dată demontată din perete și pusă la loc).

În această situație, probele erau incontestabile și pe baza lor s-au luat măsurile legale.

2. Organele de contraspionaj aveau în atenție membrii atașaturii culturale a unei ambasade occidentale, care desfășurau o intensă activitate informativă și de propagandă împotriva țării noastre, folosind metode și procedee de un înalt nivel profesional, din care cauză acțiunile lor erau dificil de documentat; în plus, relațiile țării noastre cu statul respectiv nu ar fi permis măsuri directe împotriva diplomaților în cauză, ceea ce a dus la concluzia necesității unor acțiuni care să determine retragerea de la post a acestora.

În contextul schimbării, în urma unor alegeri, a guvernului din statul respectiv, printr-un complex de măsuri, al cărui pivot a fost informatorul „BRAUN“, cetățean străin cu bune legături în noua administrație, s-a acționat în scopul menționat.

Avîndu-se în vedere că „SNAKE“, șeful atașaturii culturale, se temea să nu fie schimbat, „BRAUN“ a fost dirijat să-i sporească această

Îngrijorare și să-l sfătuiască să-i sacrifice pe cei doi subordonați, care oricum erau „prost văzuți în centrală pentru loialitatea față de fosta conducere și unele excese anterioare, inclusiv abuzuri în dauna propriului stat”; el l-a „informat” pe „SNAKE” că actuala administrație intenționează să efectueze o „schimbare de imagine în exterior” și i-a sugerat să-și consolideze poziția contribuind la realizarea acestei intenții prin sprijinirea Ministerului Afacerilor Externe al țării sale cu date despre acțiunile anterioare ale subordonaților săi, ceea ce acesta a și făcut.

Datele respective — ușor exagerate de „SNAKE” — care dădea dovadă de un exces de zel caracteristic persoanelor care trec dintr-o tabără în alta — și-au făcut repede efectul și subordonații săi au fost chemați în țară și retrogradați.

Mai rămânea de rezolvat problema lui „SNAKE”, cel mai periculos și care, fără a fi reușit ca prin această manevră să intre în grațiile noii conduceri, obținuse totuși un anumit răgaz în care-și putea consolida realmente poziția.

În această situație, în perioada când cei doi diplomați încă mai erau în țară, predând documentele și sarcinile pe care le avuseseră, o informatoare din ambasadă — fără a fi pusă la curent cu combinația — a fost dirijată ca în atitudinea de „compasiune” pentru „retragerea pripită și nedreaptă” a celor doi, să „scape” că „șeful v-a făcut-o” (fapt real și de care informatoarea avea cunoștință întrucît dactilografiasse unele materiale adresate centralei); ea a rugat pe cei doi diplomați să nu dea de înțeles șefului atașaturii că ar ști ceva întrucît i-ar periclita ei situația și să-și „ia măsuri proprii după întoarcerea în țară”; cei doi au mulțumit și s-au conformat.

Ajunși în țară, cei doi diplomați străini au căutat să obțină confirmarea acestui fapt și, în final, au reușit, printr-un fost coleg, păstrat de noua conducere într-o funcție cheie.

Avînd această certitudine, cei doi foști subordonați ai lui „SNAKE” s-au înțeles, la rîndul lor, să-l „demaște” pe acesta, întrucît a comis „fapte cel puțin la fel de grave”, lucru dealtfel real. Angajîndu-se cu înverșunare împotriva lui „SNAKE”, cei doi diplomați i-au „documentat” în așa manieră activitatea încît acesta nu numai că a fost retras de la post, dar a fost scos și din Ministerul Afacerilor Externe.

3. Într-un alt caz, existau informații că la o ambasadă occidentală, cîțiva cetățeni români care doreau să emigreze depuseseră două invenții nebrevetate, mai multe tablouri de valoare și documente, pentru a fi scoase în exterior prin valiza diplomatică.

Diplomații le primiseră, dar încă nu erau decisi să le expedieze în exterior, întrucît nu știau dacă autoritățile române au aflat de această intenție; în caz afirmativ, pentru a nu afecta relațiile cu țara noastră, ambasada era hotărîtă să nu dea curs solicitărilor de scoatere în exterior a obiectelor menționate.

Pentru a preveni scoaterea în străinătate a valorilor respective — și totodată pentru a verifica suspiciunile existente asupra informatorului străin „HANS“, care avea cetățenia statului a cărui ambasadă era în discuție — a fost ales pentru combinație un alt informator, „GRIGORE“, cetățean român, verificat, amator și cunoscător de artă, care-l cunoștea de mult pe „HANS“ și care a fost dirijat să-i confieze acestuia că:

— există „ocazia unui chilipir“, respectiv că ambasada în cauză deține o serie de tablouri (nu se știe de ce proveniență), pe care poate că dorește să le vîndă la un preț convenabil, pentru a evita o operație care ar putea avea implicații pe planul relațiilor între state;

— dacă dorește să facă acest lucru, să se adreseze cît mai repede ambasadei, întrucît autoritățile române ar putea interveni în orice moment, știind de existența lor, fapt pe care „GRIGORE“ l-a legendarat spunîndu-i lui „HANS“ că a aflat de toată povestea asta cu ocazia unei petreceri unde erau și cîteva persoane „bine informate“.

Pentru a-l convinge pe „HANS“, „GRIGORE“ i-a vorbit „cu entuziasm“ despre două tablouri, descriindu-le cum arată, dînd detalii despre autori etc. — datele fiind reale — și manifestîndu-și „regretul“ că nu poate achiziționa așa ceva și nici nu ar putea să se bucure de ele, pentru că „în România nu pot fi expuse pe pereți“, iar problema scoaterii lor în exterior „nu are sens“ din punctul lui de vedere.

După acest moment — controlat prin măsuri speciale — s-a așteptat reacția. După cîteva zile, „HANS“ a plecat în străinătate și, în aceeași zi ambasada a primit dispoziție să restituie imediat și „cu multă discreție“ materialele respective, „pentru a evita un incident nedorit“.

„HANS“ nu ne-a relatat nimic, dar acest lucru nu a modificat vizibil relațiile cu noi. El a fost folosit pentru dezinformare și alimentat cu date care în circa șase luni l-au discreditat în fața serviciului de spionaj pentru care lucra (între altele, pe baza „datelor sigure“ furnizate de el, unul din demnitarii țării sale a fost pus într-o postură difilă, dezavantajoasă, aproape ridicolă).

Colonel Ion DINU

Lt. col. Nicolae CALUGĂRIȚA

„AUREL TUDOR“... DEMASCAT !

Totul a început într-una din zilele lui aprilie 1982, cînd la hotelul „Continental“ din Timișoara solicitaseră cazare doi cetățeni italieni: „Spinache Antonovici“ și „Morvelli Giovardini“.

Pentru organele noastre respectivii au început să prezinte interes abia după ce „Daniel“, bine plasat pe „tabla de șah“ a noilor oaspeți ai hotelului, a semnalat că „Giovardini“, deși vorbea cursiv italiană, după accent și comportare părea oarecum suspect.

Cu toate că informația nu spunea mare lucru, coroborată cu alte situații similare cu care se confruntaseră organele noastre și trecută prin filtrul experienței profesionale, ne-a condus mai întîi la ipoteza că aceștia ar putea fi teroriști. Or, într-un asemenea caz datele obținute trebuiau verificate operativ, temeinic și, desigur, într-o deplină conspirativitate, cu atît mai mult cu cît despre cei doi străini nu existau alte date de identificare în afara celor rezultate din evidențele hotelului și a numărului de înmatriculare al autoturismului. Și întrucît „păsările călătoare“ își luaseră zborul într-o direcție necunoscută, la Direcția I și Securitatea județeană Timiș s-au format imediat grupe operative cu misiunea de a adînci și completa informațiile despre aceștia, și de a coopera cu securitățile județene Argeș, Vrancea, Bacău, Arad și Hunedoara, precum și cu alte compartimente și formațiuni din Ministerul de Interne, în scopul localizării lor și prevenirii unor fapte infracționale.

Consemnele date la punctele de control trecere frontieră, verificările efectuate la unele moteluri, popasuri și hoteluri de pe itinerariile de deplasare cele mai probabile s-au dovedit deosebit de utile. După patru zile, punctul control trecere frontieră Stamora-Moravița a comunicat că „Spinache Antonovici“ se prezentase la ieșirea din țară singur, iar pentru că nu existau motive de reținere, i s-a permis ieșirea. A doua zi, același punct de control raporta că „Spinache Antonovici“ se prezentase din nou la intrarea în țară, de data aceasta cu un autoturism. Între timp, la hotel „Nord“ (București) a fost identificat și autoturismul lui „Morvelli Giovardini“.

În aceste condiții s-a putut trece la acțiuni mai eficiente de control, făcîndu-se uz de un complex de măsuri de securitate — rețea, mijloace speciale, combinații. Stabilindu-se, astfel, că într-o convorbire telefonică avută în prima seară a revenirii sale în țară, „Spinache Antonovici“ îi comunica lui „Morvelli Giovardini“ că rămăsese fără valută, iar acesta din urmă îl sfătuisă să găsească un „client“, pînă se vor

revedea în zilele următoare în orașul de pe Bega, măsurile de supraveghere au fost intensificate. Era clar de data aceasta că „binomul italian” pusese ceva la cale.

„*Spinache Antonovici*” cutreiera de zor orașul Timișoara, vizita căminele studenților străini, contacta o serie de persoane, fiind vădit preocupat să rezolve ceva „important”. La rîndul lui, „*Morvelli Giovardini*”, la București, era semnalat în compania anumitor cetățeni străini, se deplasase de cîteva ori la căminele studențești din Grozăvești. În hotelul în care dormise o noapte, acesta se strecurase hoțeste din camera lui într-o altă cameră, unde locuise o anume „*Liliana*”, originară din județul Argeș, profesoară într-o localitate din județul Vrancea. Aici, timp de cinci ore se făcuseră fotografii.

În timp ce „*Liliana*”, plină de vise, se întorcea cu trenul la Focșani, „*Giovardini*”, satisfăcut parcă de rezultatul întîlnirii din Capitală, gonia pe autostrada București — Pitești.

Nici unul dintre aceștia nu se gîndea că organele de securitate îi urmăreau la fiecare pas...

...La anchetă, la prima „înfățișare”, „*Liliana*”, dezinvoltă și cu multă seninătate, a declarat că „*Morvelli Giovardini*” era cetățean italian, reprezentantul unei firme care întreținea relații comerciale cu țara noastră, pe care-l cunoscuse mai demult la București. De data aceasta, străinul i-ar fi propus să se căsătorească cu el, ea refuzîndu-l categoric. La a doua „înfățișare”, „*Liliana*” a recunoscut — evident, în baza unei mai bune documentări a cazului — că „*Morvelli Giovardini*” era originar din România, au fost colegi de facultate și că din anul 1981 s-au întîlnit de mai multe ori pentru a perfecta scoaterea ilegală din țară a acesteia și a altor persoane.

...La Timișoara, „*Morvelli Giovardini*” și „*Spinache Antonovici*” dădeau zor să încheie afacerile realizate cu studenții străini cărora le vînduseră, cu o sumă frumoasă de dolari, autoturismul adus din Iugoslavia. Dar tocmai cînd aldămașul „afacerii” era în toi, domnul „*Morvelli Giovardini*” a fost invitat în holul restaurantului unde doi bărbați i s-au adresat politicos: domnule „*Aurel Tudor*”, vă rugăm să ne urmați.

Așa a luat sfîrșit aventura fostului profesor „*Aurel Tudor*”, alias „*Morvelli Giovardini*”, în vîrstă de 28 ani, care, în anul 1980, a „uitat” să revină acasă dintr-o misiune din Germania federală. Această „uitare”, desigur, a trebuit să fie plătită, profesorul ajungînd mai întîi cartofor, apoi hoț. Iar pentru că atunci cînd o ducea mai rău i-a ieșit în cale „*Aly*”, cetățean străin, fost coleg de facultate la București, acesta l-a atras pe „*Aurel Tudor*” la activitate clandestină. La început l-a angajat să-i transporte pe diferite „piețe” autoturisme furate din Italia, Iugoslavia și Austria, apoi l-a antrenat și la alte fapte; fapte de pe urma

căroră „Aurel Tudor“, în doi ani, a trebuit să ispășească două condamnări, figurind de-acum în evidențele Interpolului.

În ultima vreme, ajutat cu documente false tot de „Aly“, „Aurel Tudor“ a venit de mai multe ori și în România pentru a valorifica, în special în rîndul studenților străini din țara noastră, autoturismele furate de rețeaua lui „Aly“, ajutat fiind în această acțiune de „Spinache Antonovici“, un escroc italian. Pentru a-și rotunji veniturile, fugarul își pusese în plan să sprijine anumiți cetățeni români să treacă fraudulos frontiera, inclusiv cu pașapoarte false. De data aceasta însă „urciorul s-a spart“...

Cazul „Aurel Tudor“ — așa cum s-a născut și a fost clarificat — prezintă unele învățăminte pentru întregul aparat de securitate.

Astfel, deși orientările și programele de măsuri pe linie de muncă precizează necesitatea supravegherii informative permanente a rudelor și cunoștințelor unor fugari, în cazul de față s-au manifestat o serie de neajunsuri. Dacă se executa acest ordin cu toată răspunderea, s-ar fi aflat mult mai operativ faptul că „Liliana“ era fosta colegă de facultate și concubină a fugarului. Deși Unitatea specială „S“ semnalase Securității județene Argeș natura suspectă a legăturilor dintre „Liliana“ și „Morvelli Giovardini“, aceasta nu a luat toate măsurile necesare de cunoaștere și clarificare a aspectelor sesizate.

De asemenea, nici Securitatea județeană Arad nu a valorificat în întregime și operativ datele și informațiile deținute despre „Aurel Tudor“.

Cercetările au scos în evidență că fugarul „Aurel Tudor“ a intrat, în anul 1982, de două ori în țară cu documente false, o dată stînd ascuns 30 de zile la cetățeanul arab „Aly“ în București, iar altă dată la hotel „Nord“. În acest timp respectivul se întâlnea de mai multe ori cu „Liliana“ pentru a perfectă scoaterea ilegală din țară a acesteia și a altor persoane. Este semnificativ și următorul aspect: tocmai cînd cei doi străini proaspăt sosiți la Timișoara fuseseră scăpați de sub control, aceștia s-au deplasat în județul Vrancea de unde au luat-o pe „Liliana“ și au condus-o în județul Argeș, la Hațeg ș.a.m.d.

Faptele petrecute în ultima perioadă de timp au demonstrat că tot mai mulți fugari încearcă să revină în țară în mod fraudulos pentru a desfășura activități clandestine. Avînd în vedere că majoritatea județelor au asemenea categorii de persoane (fugari), se impune cu necesitate conjugarea tuturor eforturilor pentru identificarea lor și stabilirea legăturilor pe care le au în țară, în vederea prevenirii unor fapte care pot aduce daune securității statului.

Locotenent-colonel **Gheorghe PREOTEASA**

Locotenent-colonel **Gavril ONICEAG**

Spionajul ΔLB

Nu mai este demult un secret faptul că în activitatea de culegere de informații (politice, militare, economice, tehnico-științifice, sociale și de altă natură) aproape toate serviciile secrete exploatează — extensiv și intensiv — publicațiile, oficiale și neoficiale, precum și emisiunile de radio și televiziune ale celorlalte țări de pe glob. Publicațiile s-au dovedit a fi, astfel, cea mai ieftină sursă de informare, iar valorificarea datelor și informațiilor cuprinse în ele nu duce la nici o complicație între state. Din acest motiv, se afirmă că un centru de putere politică este, în același timp, și centru de putere informațională și invers. Iar faptul că pe această cale pot fi culese informații valoroase o confirmă și cazul Berthold Jacob, „cunoscut ca precursor al acestei tehnici de spionaj“, relatat în „Anatomia del espionaje“ de Domingo Pastor Petit :

...„Berthold Jacob era un scriitor german. Se specializase în probleme militare, iar prestigiul său în acest domeniu dăduse ocol lumii. La începutul anului 1935, respectivul a publicat la Londra, unde își avea reședința, o carte în care descria, cu o mare bogăție de detalii și cifre, întregul potențial al Wehrmachtului nazist. Cartea a fost tradusă imediat în numeroase limbi, trezind un real interes și uimire îndeosebi în rindul țărilor ce fuseseră aliate în războiul din 1914—1918. Din carte rezulta indubitabil că Germania se pregătea să dezlănțuie un nou război pentru a-l învinge pe inamicul său tradițional, Franța, și pentru a transforma în realitate himerele imperialiste și antisemite cuprinse în „Mein Kampf“.

Cartea lui Berthold Jacob avea 172 pagini, descria organizarea armatei germane, enumera ofițerii care compuneau statul major reconstituit, detalia numele șefilor grupurilor armate, diversele regiuni militare, inclusiv secțiile de infanterie de pe lângă noile divizii de blindate. În ea mai figuiau o mulțime de „secrete de culise“, fapt care a de-

clanșat o adevărată urmărire în rîndul cercurilor informate. În plus, autorul a prezentat numele, prenumele și notele biografice exacte a 168 generali.

Fără îndoială, citind această carte, lumea începea să întrezărească adevăratele intenții ale fîhrerului paranoic. Dar cel mai mare impact lucrarea l-a produs asupra Germaniei, care s-a văzut descoperită. Hitler a trecut printr-un acces de furie cînd a citit această lucrare, pierzîndu-se într-un ocean de insulte și amenințări împotriva șefilor serviciilor secrete :

— Cum a fost posibil ca un singur om să poată reuni o uriașă cantitate de informații despre Wehrmacht într-o singură lucrare ?

Walter Nicolai, figură relevantă a spionajului german în primul război mondial, iar pe atunci consilier al lui Hitler, a răspuns :

— Este inexplicabil, fîhrerul meu ! Numai dacă nu e vorba de un act de trădare. Personal voi investiga această problemă și vă voi raporta cu promptitudine.

Nicolai l-a chemat în biroul său pe agentul Hans Wesemann și i-a prezentat cartea impricinată. Apoi i-a explicat :

— Iată instrucțiunile mele în legătură cu ceea ce trebuie să faci : vei pleca urgent la Basel, în Elveția, și te vei da drept agent literar. Să se vadă, de asemenea, că ești refugiat politic care lucrează pentru o organizație elvețiană. Sinteți o victimă a naziștilor. Dumnezeu voastră îi urîți pe naziști pentru că aceștia v-au distrus familia. Îi veți scrie lui Jacob și-l veți invita în Elveția sub pretextul de a-i contracta publicarea uneia din cărțile sale.

Planul a fost repede pus în mișcare. Hans Wesemann i-a scris lui Jacob în modul stabilit, iar scriitorul, mulțumit de ofertă, s-a deplasat fără întârziere în Elveția, împreună cu soția.

Întîlnirea dintre Jacob și Wesemann a avut loc într-o atmosferă cordială. Era în ziua de 20 martie 1935. Hans l-a invitat pe scriitor la o plimbare, iar acesta a acceptat cu satisfacție. Pe drum, agentul nazist i-a propus să intre într-un bar la o bere. Într-un moment prielnic, Hans a pus în paharul scriitorului un drog... Puțină vreme după aceea, Jacob și-a pierdut cunoștința. Hans i-a rugat pe chelneri să-l ajute să-l transporte pe scriitor în automobilul său.

— S-a amețit — a explicat el. Azi a băut cam mult. Aflat în automobil, Berthold Jacob a fost transportat în secret, ca un balot clandestin, în capitala berlineză, și pus la dispoziția gestapo-ului, unde se

afla și Nicolai. Acesta, cum a dat cu ochii de cel sechestrat, l-a și întrebat :

— Spune-mi, domnule Jacob, cum dracu' de-ai reușit să obții informațiile pe care le-ai publicat în păcătoasa dumitale lucrare? Cum?

Cel întrebat a fost incapabil să dea un răspuns, atît era de zăpăcit.

— Întregul material al cărții mele — a replicat Jacob — provine din datele publicate în presa germană. Cînd scriu, de exemplu, că general-maior Haase este comandantul Diviziei a 17-a Nürenberg, mă bazez pe relațiile conținute în necrologul apărut într-un cotidian local. Anunțul menționa că generalul Haase, sosit recent la Nürenberg pentru a conduce divizia respectivă, a asistat și la unele funeralii.

Nicolai îl asculta uluit.

— Într-un periodic din Ulm — a continuat Jacob —, la cronica mondenă am descoperit un articol despre nunta fiicei colonelului Vierow, căsătorită cu maiorul Stemmermann. În el se preciza că Vierow era comandantul Regimentului 36 din Divizia a 25-a. Maiorul Stemmermann apărea ca șef de transmisiuni din divizia citată. La ceremonia religioasă asista, de asemenea, general-maior Schaller, sosit de la Stuttgart, unde staționa divizia. Toate aceste date apăreau în periodicul din Ulm.

Nicolai a verificat cele declarate de Jacob și s-a convins că, într-adevăr, acesta nu dispunea de o rețea de agenți care să-l fi informat; era, pur și simplu, un om de laborator, un observator minuțios, dotat cu o extraordinară capacitate deductivă și intuitivă.

Walther Nicolai i-a explicat lui Hitler că Jacob n-a avut alți complici, în afară de publicațiile militare și de presa cotidiană din Germania⁴.

Este limpede că subtila „ispravă“ a lui Berthold Jacob din anii '30 astăzi este realizată, zi de zi, pe scară mare și cu alocări de vaste mijloace financiare, de sute de experți în laboratoarele speciale ale unor servicii de spionaj sau ale organelor informative ale aproape tuturor marilor puteri.

Un domeniu deloc neglijabil pentru contraspionaj...

Lt. colonel **Dumitru DANAU**

DOMNUL „T“...

Lună de septembrie cu un cald neverosimil. În fața stației de metrou „Leontin Sălăjan“ aștepta un om din ale cărui priviri se deducea că trecea prin momente de un anumit dramatism. Înalt, deșirat, îmbrăcat ca un zarzavagiu în timpul „producției“, cu pantaloni ponosiți, cu o cămașă cadrilată, uzată, dădea impresia unui tip comun care aștepta pe cineva. Lucrul ăsta se deducea și din faptul că în mână avea trei garoafe pe care le suceea, le învîrtea, din care cauză își pierduseră frumusețea și culoarea, devenită de un alb incert. Din cînd în cînd își privea ceasul și dădea semne de neliniște.

La un moment dat o tinăra femeie s-a apropiat de el. I-a suris amabil, cu o anumită gingășie. Era distinsă, de o frumusețe rară, cu o ținută aleasă care îi sporea și mai mult farmecul. Apoi i-a întins mîna, o mînă fină, ce mirosea a parfum ce nu poate fi la îndemîna oricui. El i-a sărutat-o cu un zgomot indecent. Apoi femeia a șușotit: „Magira mă cheamă!“. Vocea îi era tainică, ceea ce pe el l-a impresionat și mai mult.

După ce s-a mai uitat atent în jur, s-a recomandat și el la fel de prevăzător, de șușotit: „Mihu Florian!“. A fost un fel de răpăit vocal, ca o aversă. Femeia s-a înclinat în semn că a înțeles.

Au mers cîțva timp tăcuți. Amîndoi priveau atenți în jur, studiau trecătorii, la ora aceea destul de mulți. Unii din ei admirau femeia, chiar se exprimau tare: „ce frumoasă!“. După ce au trecut de restaurantul „Valea Mieilor“, cînd pe stradă nu mai era nimeni, femeia l-a privit pe tip muștrător, după care — cu același zîmbet — i-a zis: „Dacă nu ați fi procedat din cale afară de naiv aș fi zis că sinteți omul securității!! Chiar așa de imprudent să fiți?“. Pe fața insului s-a așternut o ușoară roșeață care i-a asediat rapid obrazii palizi, cearcănele s-au adîncit. Nu a putut să zică decît: „Știți...“.

Cu cîteva zile în urmă „Mihu“ fusese iarăși în Calea Dorobanților, mai precis pe Aleea Alexandru. Făcuse cîteva drumuri, studiasse, analizase. I se părea că privirile milițienilor care asigurau paza la reprezentanțele diplomatice frigeau, că fiecare îl fixa, că fiecare îl urmărea gata să-l înhațe. În cele din urmă de el s-a apropiat un cetățean care, după ce s-a recomandat: „Sînt domnul „T“ — cu un fel apăsător, cu ușoare stridențe în vorbire din cauza accentului străin vizibil, — a continuat: „V-am studiat de două zile de la fereastra aceea, mi-am dat seama că aici vă aduce o nevoie! Am sesizat că sînt mulți care ne dau ocol neștiind cum să procedeze, așînd din această cauză o prudență exagerată. Și așa e bine!“. Pe fața lui „Mihu“ a apărut un zîmbet de satisfacție și parcă descătusat a zis: „Știți, aș avea ceva mai deosebit!“. Domnul „T“

a suris galeș, apoi a făcut un semn. De undeva a apărut o mașină cu număr străin. „Mihu, cu multă amabilitate, a fost invitat de către domnul „T“ să urce, semn că acesta era bine crescut, după care mașina s-a pierdut în furnicarul de pe Calea Dorobanților.

Frumoasa femeie, după ce s-a uitat discret în jur, l-a întrebat pe „Mihu“ dacă este convins că ceea ce a cerut el domnului „T“ s-a realizat, adică: schimbarea pozelor de la fișierul din stradă din dreptul reprezentanței diplomatice, în ziua de 15 septembrie, iar la 19 septembrie, ora 12,30, să se întâlnească cu cineva în fața stației de metrou „Leontin Sălăjan“ cu care să trateze afacerea — dovezi peremtorii că domnul „T“ nu era altcineva, ci, așa cum s-a recomandat, diplomat... El a dat din cap în semn că așa s-a întâmplat, apoi au continuat să meargă în tăcere pentru că din sens invers veneau doi milițieni pe care femeia i-a privit cu un anumit soi de antipatie spunind chiar: „Nu-i pot suporta deloc pe ăștia!“ la care „Mihu“ s-a bucurat lăuntric, fața i s-a destins.

Pe stradă nu mai era nimeni. Doar un bătrîn ceva mai departe, care nu prezenta nici un fel de pericol. „Despre ce document este vorba?“ l-a întrebat ea. „O invenție militară la care am lucrat personal!“ a răspuns el cu o voce subțiată care se metalizase din cauza emoției și din care emana un fel de mândrie personală. A mai precizat că era vorba de o sinteză a carburantului „P.V. 200“. Femeia s-a mai interesat cum o să-l scoată, la care el a răspuns că nici nu este vorba de așa ceva pentru că are o copie ascunsă acasă, lucru pe care l-a făcut încă din faza cînd s-a trecut la elaborarea materialului. L-a mai întrebat dacă în ultimul timp a fost chemat de cineva de la securitate care să-l descoasă de ceva. El a precizat că niciodată, la care ea, „Magira“, a suris cu aceeași grație cu care o făcuse și pînă aici. „Mihu“ a mai ținut să precizeze că invenția era destul de interesantă și că în curînd urma să fie brevetată la O.S.I.M.

Cu aceeași precauție în voce, femeia i-a propus s-o aducă a doua zi la ora douăsprezece în fața poștei „Vitan“, unde urma să vină cu un specialist care să o analizeze și imediat o să i se dea suma cerută... Și, bineînțeles, „Mihu“ a fost întru totul de acord.

La timpul fixat a sosit o mașină cu număr străin și a stopat în fața inginerului. Acesta, văzînd-o, a zîmbit, mai ales că în autoturism era aceeași femeie frumoasă care l-a invitat în mașină. Cînd s-a urcat, ea l-a bătut pe umăr întrebîndu-l dacă „a făcut ceva?“. Automat „Mihu“ a scos din servietă un dosar pe care i l-a dat cu un zîmbet la fel de complice. Ea l-a dat necunoscutului, care l-a luat, l-a cîntărit în mină, de parcă ar fi apreciat greutatea în aur, după care, cu un ton ceva mai autoritar, i-a zis: „Acum să mergem la birou, tovarășe căpitan!“.

...În timp ce mașina zbura, femeia l-a privit pe „Mihu“. Poziția lui letargică dădea impresia că se află în pragul morții. Doar respirația se mai auzea, o respirație grea din cauza „întorsăturii destinului...“.

„Vintă cu cîtec”

Prevenirea în cazul ce îl prezentăm nu ar fi fost posibilă fără realizarea unui complex de măsuri, în cadrul cărora determinante s-au dovedit a fi următoarele: exploatarea operativă și competentă a informației de primă sesizare furnizată de o sursă de valoare, bine pregătită și corespunzător orientată; preluarea inițiativei de către organul de securitate și contracararea planului infractorilor pas cu pas; realizarea unei perfecte cooperări între serviciile și compartimentele inspectoratului pe raza căruia s-a inițiat acțiunea, precum și cu inspectoratul vecin, cuprins în zona operațională a infractorilor și, nu în cele din urmă, discernămintul și competența cadrelor de conducere implicate în coordonarea măsurilor, curajul, profesionalismul și hotărîrea dovedite de ofițerii de securitate în acțiune.

Dar iată cum s-au derulat evenimentele:

Sursa „Ion Tudor” din legătura unui ofițer din Serviciul de contrainformații economice al Securității județene Caraș-Severin a informat că, în Caransebeș, a fost contactat de un individ care i-a propus o afacere rentabilă. Despre ce era vorba? Participarea la un grup care își propusese să pună stăpînire, în timpul cursei, pe nava „Mehedinți” care naviga pe Dunăre între Orșova și Moldova Veche, să acosteze pe malul iugoslav și apoi să ajungă în Occident. Recompensa era de 100.000 lei plătiți în străinătate.

La prima discuție, „Ion Tudor” a stabilit că interlocutorul său se numea Gruia, era din Caransebeș, dar nu a putut afla detalii ale planului, cine erau ceilalți membri ai grupului și data cînd se preconiza a se trece la acțiune.

Informația obținută a constituit punctul de plecare al măsurilor întreprinse de acel adevărat „stat major” de analiză și acțiune, constituit și coordonat moment cu moment de șeful securității. Astfel, în urma instructajului, sursa „Ion Tudor” a efectuat succesiv mai multe

întilniri cu Gruia căruia i-a câștigat încrederea, stabilind detalii ale planului. Actul de evaziune urma să se producă avînd ca acoperire desfășurarea unei nunți chiar pe nava „Mehedinți” — ceea ce trebuie să recunoaștem că este o legendă care surprinde prin ingeniozitate. Sarcina primită de „Ion Tudor” de la Gruia, care se dovedise a fi coordonatorul grupului, era aceea de a găsi „mirele”, evident un tînăr necăsătorit, aventurier, dornic de a ajunge în Occident. Acesta, la rîndul său, trebuia să închirieze un local în Moldova Nouă, să angajeze muzicanți, să facă pregătirile de nuntă după obiceiul locului. În săptămîna premergătoare „fericitului eveniment”, mirele urma să călătorească de cîteva ori cu nava „Mehedinți” pe ruta respectivă pentru a se familiariza cu personalul de pe vas și cu grănicerii, pretextînd că are de făcut cumpărături pentru nuntă.

După ce i s-a transmis că a fost găsit „mirele” potrivit scenariului, Gruia a fixat ca nunta să aibă loc sîmbătă 17 iulie 1982. Numai că nuntașii nu aveau de unde să știe că hora lor va fi întreruptă în timpul petrecerii...

Apreciîndu-se ca îndrăzneță și periculoasă intenția grupului, s-a hotărît ca rolul „mirelui” să fie încredințat unui tînăr și destoinic ofițer de securitate din compartimentul antiterorist, care anterior se căluse în mai multe misiuni executate atît la inspectorat, cît și la unitatea centrală de profil. Și astfel „mirele” preia inițiativa, ajungînd să comande „nașului” — alias Gruia — și celorlalți nuntași. După instructajul făcut de șeful securității, prilej de stabilire a variantelor de acțiune și a modalităților de depășire a momentelor critice ce inevitabil pot să apară, „mirele” s-a deplasat în localitatea Moldova Nouă. Cu sprijinul șefului biroului de securitate orășenesc, au început pregătirile de nuntă la restaurantul „Valurile Dunării”, evenimentul urmînd a avea loc la data fixată de Gruia, în seara zilei de 17 iulie 1982. După ce au fost puse la punct și discutate detaliile cu șeful localului, a fost ales personalul de deservire — avîndu-se permanent grijă să nu se desconspire măsurile de securitate — „mirele” a selecționat doi muzicanți pentru a-l însoți pînă la Orșova. În dimineața zilei cu pricina, „mirele”, împreună cu un coleg cu experiență și cu cei doi muzicanți, a făcut deplasarea cu nava de pasageri de la Moldova Veche la Orșova pentru a aduce „nuntașii”. S-a asigurat ca pe timpul călătoriei, într-adevăr, atmosfera să fie ca de nuntă. Ajunși în portul Orșova de pe raza județului Mehedinți — locul de întîlnire al grupului — „mirele” și însoțitorii săi s-au pregătit să-i aștepte cum se cuvine pe nuntași.

Încă de la obținerea informației de primă sesizare, între cele două securități județene — Caraș-Severin și Mehedinți — a funcționat perfect cooperarea, factor de primordială importanță în reușita prevenirii. Au fost întreprinse măsuri specifice în portul Orșova: s-au instituit posturi fixe și patrule mobile de observare și control; s-a prefigurat dispozitivul de intervenție și modul de cooperare cu organele de grăniceri; au fost stabilite consemne, parole, sistemul de legătură și semnalele pentru declanșarea acțiunii de reținere a infractorilor. Grupa de intervenție antiteroristă de la Inspectoratul județean Mehedinți al Ministerului de Interne a fost pusă în alarmă, constituind elementele principale ale dispozitivului de acțiune.

Paralel cu aceasta, continuau măsurile de supraveghere informativ-operativă a lui Gruia, conturându-se din ce în ce mai clar planul aceluia odată cu identificarea legăturilor. Pentru conspirarea deplină a sursei și obținerea materialului probator a fost reținută o legătură a sa care săvârșise o contravenție. În declarație, aceasta a dezvăluit planul de evaziune în care era implicată.

În restaurantul portului Orșova nuntașii-evazioniști, în număr de 12, au sosit în două serii, fiind primiți de „mire“ după datină, în atmosfera de autentică nuntă. Numai că petrecerea le-a fost întreruptă, înaintea imbarcării pe vas, prin acțiunea fermă a dispozitivului de securitate. Percheziția asupra grupului de infractori a scos la iveală numeroase mijloace de luptă improvizate pe care intenționau să le folosească în deturnarea navei, precum și importante valori pe care urmau să le scoată peste graniță (145.300 lei, 4.060 mărci finlandeze, 610 D.M. și 170 dolari S.U.A.).

Epilogul tentativei acestor infractori — din categoria elementelor declasate, aventuriere, cu o conștiință scăzută, scăpate de sub controlul factorilor educaționali al căror prototip s-a dovedit a fi Gruia Gheorghe, de 33 ani, neîncadrat în muncă, conducătorul grupului — a fost consemnat în sentința Judecătoriei municipiului Drobeta-Turnu Severin de condamnare la 2 ani închisoare pentru asociere la trecerea frauduloasă a frontierei.

Lt. colonel Nicolae TOMA
Locotenent Ioan BAIAS

CUM ORGANIZĂM ȘI REALIZĂM ACTIVITĂȚILE DE ANALIZĂ ȘI SINTEZĂ PENTRU CREȘTEREA CALITĂȚII ȘI EFICACITĂȚII MUNCII DE SECURITATE

Analiza și sinteza sînt metode fundamentale ale cunoașterii științifice care se folosesc în imbinare cu alte tehnici și metode de cunoaștere.

Activitățile de analiză și sinteză sînt operații strîns legate între ele, prin care se poate cunoaște structura proceselor și fenomenelor, a relațiilor dialectice existente între întreg și părțile lui componente. Ele formează o unitate de contrarii care se presupun reciproc, analiza determinînd sinteza, iar sinteza condiționînd analiza, într-un proces continuu de întrepătrundere a uneia cu cealaltă.

Gîndirea realizează, în aceeași măsură, analiză — prin descompunerea unor obiecte sau fenomene în elementele lor componente și examinarea fiecăruia dintre ele, și sinteză — prin reunirea și examinarea elementelor respective în unitatea lor. Capacitatea de a efectua analiză și sinteză se bazează pe asimilarea cunoștințelor, dezvoltarea gîndirii și pe practica omenească îndelungată a descompunerii și recompunerii lucrurilor, proceselor și fenomenelor.

Analiza și sinteza constituie momente cheie în raporturile subiectului cu obiectul asupra căruia preconizează să întreprindă acțiuni transformatoare, momente în care subiectul face eforturi să înțeleagă realitatea și să prevadă evoluția ei pentru a putea acționa cu maximum de eficacitate.

În munca de securitate, activitățile de analiză și sinteză presupun evaluarea (aprecierea) informațiilor în scopul cunoașterii cît mai temeinice a situației operative din domeniul de responsabilitate, în vederea întreprinderii de măsuri corespunzătoare pentru prevenirea și combaterea faptelor de natură să afecteze securitatea statului. Judecățile și aprecierile noastre privesc relațiile practice. Prin examinarea informațiilor ne străduim să cunoaștem ce se petrece în practică, să înțelegem cauzele faptelor și fenomenelor cu care ne confruntăm, să intuim evoluția lor și, pe această bază, să stabilim ceea ce trebuie făcut.

Atunci cînd se obțin informații cuprinzătoare, care oglindesc cît mai complet desfășurarea proceselor și fenomenelor din domeniul de

responsabilitate, cauzele și evoluția acestor fapte și fenomene, se pot face aprecieri în concordanță cu realitățile practice, iar pe această bază este posibilă elaborarea unor măsuri adecvate de prevenire și combatere a faptelor antisociale. Insuficiența informațiilor, atât sub aspectul sferei de cuprindere, cât și al profunzimii conținutului, conduce la aprecieri și măsuri necorespunzătoare, care nu răspund cerințelor de cunoaștere și acțiune practică eficace.

Analiza și sinteza informațiilor fac parte integrantă din procesul muncii informativ-operative, sînt componente inseparabile ale activității de cunoaștere, prevenire și curmare a manifestărilor antisociale și atribute de bază ale unităților și subunităților, ale tuturor ofițerilor de securitate, îndeosebi ale cadrelor de conducere.

Ordinele, planurile și programele de măsuri, precum și regulamentele de organizare și funcționare ale unităților stabilesc cadrul de bază al metodologiei activităților de analiză și sinteză, sarcinile și răspunderile concrete la nivelul fiecărui eșalon. Totodată, prevăd ca aceste activități să fie organizate și desfășurate în raport cu specificul situației din cazurile, problemele, obiectivele sau domeniile de responsabilitate, cu cerințele perfecționării întregii activități.

În sistemul organizatoric și funcțional al muncii de securitate, specialistul de bază în analiza și sinteza informațiilor este ofițerul de securitate și șeful profesional, compartimentul de specialitate și unitatea centrală de profil pentru toate informațiile din domeniile de responsabilitate.

Securitățile județene și cea a municipiului București, precum și unitățile centrale de securitate sînt organizate în raport cu structura problematicii și a domeniilor ce le sînt date în competență, în cadrul lor funcționînd servicii și alte compartimente de specialitate. În contextul îndatoririi de a cunoaște și stăpîni situația operativă, ele trebuie să realizeze și analiza și sinteza informațiilor din domeniile lor de activitate.

De asemenea, la Centrul de calcul funcționează compartimente cu specialiști în domeniul prelucrării automate a datelor, care, împreună cu compartimentele de specialitate din unitățile informativ-operative, au proiectat și realizat sistemele informatice, asigură exploatarea lor, urmăresc modul în care aceste sisteme satisfac cerințele de informare ale muncii practice și acționează, atât în direcția perfecționării actualelor sisteme informatice, cât și în cea privind dezvoltarea prelucrării automate a datelor în raport cu cerințele activității de prevenire și combatere a infracțiunilor.

În măsura în care aceste sisteme informatice sînt realizate ca modele ale situației operative și sînt permanent actualizate, ele pot constitui instrumente eficace de cunoaștere și informare operativă asupra evoluției realităților practice din domeniile pentru care funcționează.

Disponem astfel de cadrul organizatoric și normativ adecvat (desigur perfectibil) pentru ca analiza și sinteza informațiilor să se facă

cu operativitate și competență, la nivelul înaltelor exigențe ale muncii, iar acolo unde nu se realizează, cauzele sînt legate de modul de îndeplinire a îndatoririlor de serviciu de către factorii respectivi.

Fiecare unitate și subunitate informativ-operativă, toți ofițerii de securitate au datoria să-și dezvolte capacitatea de analiză și sinteză a informațiilor în raport cu misiunile și sarcinile încredințate, cu evoluția problematicii de muncă din domeniul de responsabilitate.

Activitățile de analiză și sinteză trebuie să se realizeze de cadre capabile, competente și investite cu răspunderi pentru cunoașterea și stăpînirea situației operative din domeniul respectiv.

Pregătirea generală, nivelul de cunoștințe teoretice în domeniul care face obiectul analizei și sintezei informațiilor sînt condiții hotărîtoare pentru înțelegerea realităților practice și elaborarea soluțiilor corespunzătoare la problemele pe care le ridică munca informativ-operativă.

Însușirea ansamblului de cunoștințe referitoare la realitatea care formează obiectul analizei stă la baza capacității de a înțelege, sesiza, selecta, organiza și interpreta informațiile ce interesează.

În același timp, justetea aprecierilor, aplicabilitatea și eficacitatea soluțiilor sînt condiționate de experiența practică, de simțul răspunderii și angajării din partea celor chemați să îndeplinească aceste activități, de realismul și maturitatea politico-profesională cu care ei se angrenează în soluționarea problemelor de muncă.

Concluziile desprinse în urma analizei și sintezei ca și măsurile de valorificare a informațiilor trebuie să fie rodul unei gîndiri competente, caracterizată de înalt profesionalism și răspundere pentru corectitudinea și eficacitatea lor. Tocmai de aceea, astfel de activități pot fi îndeplinite numai de acele cadre și la nivelul eșaloanelor care au capacitatea, competența și răspunderea nemijlocită pentru cunoașterea și stăpînirea situației operative.

Pentru un ofițer sau organ de securitate care desfășoară activitate informativ-operativă, cantitatea și calitatea informațiilor obținute în domeniul de responsabilitate constituie dovada cea mai concludentă a capacității lor și a eforturilor depuse, precum și motive legitime de afirmare și satisfacție în muncă.

În consecință, îmbinarea armonioasă a competenței profesionale, răspunderii depline a fiecăruia pentru justetea și eficacitatea măsurilor întreprinse și rezultatelor obținute, precum și interesul firesc de afirmare sînt de natură să determine imprimarea unui caracter activ și creator activităților de analiză, sinteză și valorificare a informațiilor, pentru obținerea unei noi calități în munca de securitate.

Activitățile de analiză și sinteză a informațiilor trebuie să se întemeieze pe un proces continuu și bine organizat de investigare a realităților practice de natură să asigure obținerea informațiilor necesare în vederea descoperirii și urmăririi riguroase a evoluției faptelor, fenomenelor și proceselor de interes operativ, precum și de organizare corespunzătoare a datelor și informațiilor pentru sesizarea la momentul potrivit a aspectelor deosebite care apar în evoluția situației operative.

În literatura de specialitate se apreciază că o teorie și o structură corespunzătoare sînt esențiale pentru recunoașterea și identificarea informațiilor necesare scopului propus, pentru corelarea, asamblarea și interpretarea lor. Fără o teorie și o structură organizatoare, informațiile rămîn un amalgam de fragmente, o simplă colecție de observații, experiențe și incidente, adesea contradictorii și nefolositoare. Lipsa scopurilor și a structurilor corespunzătoare — ambele rod al teoriei — determină pierderea informațiilor despre fapte și fenomene semnificative de mare interes operativ.

Realitatea socială ni se înfățișează ca o succesiune și împletire de fapte, fenomene, procese și relații sociale determinate de cauze complexe și variate. Din multitudinea lor, interesează, într-o măsură mai mare sau mai mică, numai acelea care ajută la cunoașterea și stăpînirea situației operative din punctul de vedere al prevenirii și combaterii faptelor de natură să afecteze securitatea și interesele statului.

Obiectivele și sarcinile prevăzute în ordine, planuri și programe de măsuri stabilesc categoriile de informații ce trebuie căutate și obținute pentru cunoașterea și stăpînirea situației operative pe linii și profiluri de muncă. Întrucît însă situația operativă evoluează permanent, nu pot fi anticipate toate aspectele. În acest sens, ordinele prevăd cerința pentru fiecare ofițer de a dovedi vigilență, astfel încît să poată sesiza și reține la timp informațiile care prezintă interes pentru apărarea securității statului.

Cunoașterea situației operative se realizează printr-o activitate sistematică de investigare a faptelor ce interesează, asigurîndu-se în felul acesta posibilitățile necesare pentru analiza și sinteza informațiilor la momentele oportune, în raport cu cerințele prevenirii și combaterii manifestărilor antisociale, ale perfecționării mijloacelor și metodelor de muncă.

În organizarea datelor și a informațiilor trebuie să se aibă în vedere structura realităților la care se referă, precum și scopurile urmărite prin activitățile de analiză și sinteză.

Cadrul general ce stă la baza organizării informațiilor îl constituie tocmai structura realităților sociale la care se referă informațiile respective, ele trebuind să fie astfel organizate încât să ofere o imagine fidelă asupra realităților practice. Totodată, pentru organizarea și desfășurarea cu bune rezultate a analizei, sintezei și valorificării informațiilor, determinarea riguroasă a scopurilor concrete urmărite este de mare importanță. Ele trebuie stabilite în strictă concordanță cu cerințele prevenirii și combaterii faptelor antisociale din domeniul respectiv, ale perfecționării mijloacelor și metodelor specifice de muncă. Scopurile se constituie ca expresii concrete ale cerințelor izvorite din realitatea practică, sînt pivoți de bază în jurul cărora se strîng, selecționează și organizează datele și informațiile, determină direcțiile principale de efort în cunoașterea și stăpînirea situației operative.

Eficacitatea activităților de analiză și sinteză a informațiilor depinde în bună măsură și de modul cum aceste activități sînt coordonate, la nivelul problemei sau al domeniului de activitate, astfel încît să se asigure cuprinderea laturilor principale ale situației operative prin mobilizarea organizată a eforturilor aparatului de profil.

Faptele și fenomenele ce privesc securitatea statului apar și se manifestă variat și cu intensități diferite în obiective și medii din anumite localități. Analiza lor eficientă nu este posibilă fără o coordonare unitară a eforturilor de investigare și gîndire ale tuturor cadrelor de competență cărora sînt faptele respective.

Prin eforturi conjugate se poate stabili nu numai modul de manifestare a faptelor în fiecare localitate sau județ, ci și cauzele acestora, cum au evoluat și ce tendințe au, ce este comun și ce este particular în modurile de manifestare, iar pe această bază se pot întreprinde măsuri adecvate de prevenire și combatere.

Chiar și în problemele unde există o bogată experiență de muncă, ca de exemplu analiza dosarelor de urmărire informativă, analiza situației operative din diverse probleme, analiza rețelei informative etc., coordonarea eforturilor aparatului de profil, atît în culegerea informațiilor, cît și în analiza lor este de natură să sporească eficacitatea întregii activități informativ-operative.

De exemplu, în Programul de măsuri al Departamentului Securității Statului pe anul 1983 este prevăzută sarcina ca unitățile centrale și teritoriale de securitate să exercite un control informativ riguros asupra membrilor fostei organizații legionare aflați în țară sau în străinătate, în vederea cunoașterii permanente și contracarării preocupărilor ostile ale acestora îndreptate împotriva securității statului nostru.

Mai departe, se subliniază că trebuie acordată atenție deosebită :

- căutării și clarificării cu operativitate a informațiilor din care rezultă aspecte cu privire la activități legionare organizate;
- depistării și controlării canalelor de legătură dintre elementele dușmănoase din interior și foștii legionari sau organizații reacționare din exterior;
- dezinformării, descurajării și influențării acestora și a legăturilor lor suspecte de a renunța la punerea în aplicare a intențiilor ostile ce le au.

După cum rezultă din cele de mai sus, pe fondul sarcinilor de ansamblu izvorite din Programul special de măsuri în problema legionară (sintetizate în prima parte), sînt subliniate aspectele deosebite cărora trebuie să li se acorde maximum de atenție în culegerea, analiza și sinteza informațiilor, precum și în ceea ce privește fermitatea și eficacitatea măsurilor de prevenire și neutralizare ce se întreprind.

Culegerea, organizarea, analiza și sinteza informațiilor trebuie să răspundă atît obiectivelor generale la nivelul întregii probleme, cit și obiectivelor prioritare menționate, obiective care să fie avute permanent în atenție nu numai la analiza situației generale din problemă, ci și cu prilejul analizării fiecărui caz în lucru.

Concomitent cu orientarea eforturilor către realizarea obiectivelor stabilite în planurile și programele de măsuri, sînt necesare preocupări la nivelul unității centrale de profil și al conducătorilor securităților județene (municipiului București) pentru coordonarea unitară a activităților de analiză în raport cu structura și configurația de ansamblu a problemei, cu specificul și dinamica evoluției situației operative, astfel încît să se poată asigura cunoașterea sistematică și controlul permanent asupra situației operative pentru a se putea acționa la timp cu măsuri eficace de prevenire și neutralizare și a se informa cu competență și operativitate eșaloanele superioare despre situația din problemă.

Atenție deosebită trebuie acordată cu prilejul analizelor aspectelor noi care apar, verificării și adîncirii lor temeinice, asigurării schimbului de informații între factorii participanți, generalizării experienței pozitive și combaterii manifestărilor de superficialitate și formalism ori a altor stări de lucruri negative.

În coordonarea activităților de analiză este necesar să se acorde atenție cuvenită circuitului și organizării informațiilor în raport cu specificul realităților practice, cu cerințele cunoașterii și informării factorilor competenți. Fondul de bază al informațiilor trebuie asigurat prin conținutul evidenței, al documentelor prevăzute de ordinele con-

ducerii Departamentului Securității Statului, fără obligarea cadrelor să mai întocmească tot felul de alte situații și sinteze de natură să le stragă de la îndeplinirea sarcinilor operative, să birocratizeze munca.

Data fiind importanța deosebită a activităților de analiză pentru creșterea calității întregii munci, acestea nu trebuie lăsate să se desfășoare la întâmplare, ci să li se imprime un caracter cât mai organizat, însă nu rigid.

Activitățile de analiză și sinteză trebuie să fie organizate și să se desfășoare cu respectarea strictă a cerințelor de conspirativitate și compartimentare a muncii.

Pe baza orientărilor date de comandantul nostru suprem, conducerea Departamentului Securității Statului a întreprins un ansamblu de măsuri pentru întărirea conspirativității și compartimentării muncii de securitate, astfel încît informațiile cu caracter secret de stat să circule numai între factorii competenți să asigure valorificarea lor pe trasee cât mai scurte și riguros controlate.

În acest context, activitățile de analiză și sinteză trebuie organizate și îndeplinite cu respectarea strictă a normelor de compartimentare și conspirativitate a muncii la toate eșaloanele.

Avînd în vedere importanța deosebită a activităților de analiză și sinteză pentru perfecționarea muncii de securitate sub toate aspectele, publicația „Securitatea” își propune să dezvolte dezbaterile pe această temă. În acest scop, invită cadrele de securitate, îndeosebi pe cele cu funcții de conducere, să participe la aceste dezbateri.

Considerăm că ar fi necesar ca în centrul dezbaterilor să fie situate aspecte referitoare la: organizarea și coordonarea activităților de analiză a dosarelor de urmărire informativă, atît la nivelul unităților centrale, cît și al securităților județene; organizarea și coordonarea analizelor în probleme prioritare de muncă; pregătirea și coordonarea analizelor în domenii ale muncii ce privesc mai multe sau toate unitățile de securitate; dezvoltarea competenței cadrelor pentru analiza și sinteza informațiilor din domeniile de responsabilitate; folosirea și eficiența prelucrării automate a datelor în activitățile de analiză și sinteză; reducerea numărului și simplificarea documentelor de informare, concomitent cu îmbogățirea conținutului lor de informații; întărirea conspirativității și compartimentării în circuitul și analiza informațiilor.

În cadrul dezbaterilor să se asigure generalizarea experienței pozitive și combaterea unor stări de lucruri negative.

Colonel Ion GEAGLA

UNELE CONSIDERAȚII REFERITOARE LA CONSTATAREA ȘI SANȚIONAREA CONTRAVENȚIILOR PRIVIND APĂRAREA SECRETULUI DE STAT

*Intr-un material anterior *) ne-am ocupat de formele de răspundere penală, precum și de unele probleme privind răspunderea contravențională în domeniul apărării secretului de stat.*

Apărarea cu fermitate a secretului de stat, în cadrul unei stricte respectări a legii, ne determină la o examinare mai detaliată, cu relevanțe preponderent practice, a unor aspecte referitoare la răspunderea contravențională în această materie, îndeosebi în ce privește constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor. Aceasta cu atât mai mult, cu cât, în activitatea organelor noastre, interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale referitoare la constatarea faptelor care constituie contravenții la regimul secretului de stat, precum și la aplicarea sancțiunilor pentru săvârșirea lor nu se fac în mod unitar, iar uneori se comit și greșeli.

[1] Referiri introductive cu privire la contravenții

Reglementarea cadru, cuprinzând normele generale de drept substanțial, precum și cele de ordin procedural în domeniul contravențiilor este dată de Legea nr. 32/1968 care constituie sediul materiei. Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 1 din Legea nr. 32/1968, *contravenția este fapta săvârșită cu vinovăție, care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și este prevăzută și sancționată ca atare prin legi, decrete sau prin alte acte normative emenate de la organele expres prevăzute în această lege.* Contravenția este, așadar, în primul rînd, o faptă. Aflîndu-ne în sfera dreptului, se înțelege că această faptă nu poate fi decît un act al omului, normele juridice reglementînd relațiile sociale, raporturile dintre oameni. Rezultă deci că, în sensul definiției dată contravenției, nu va putea fi considerată „faptă” manifestarea unui eveniment al naturii (cutremur, trăsnet, inundații etc.) sau reacția unui animal, chiar dacă acestea au urmări păgubitoare în sfera relațiilor umane.

Fapta omului trebuie să se manifeste printr-o acțiune sau inacțiune reală, constînd în comiterea unei activități interzisă de lege sau în neexecutarea unei activități la care legea obligă. Aceasta înseamnă că simplul gînd, simpla hotărîre de a săvîrși o contravenție, nematerializată printr-o activitate sau inactivitate concretă, nu poate face obiect al contravenției ori al răspunderii contravenționale. De asemenea, pen-

*) — Infracțiuni și contravenții la regimul apărării secretului de stat, „Securitatea” nr. 4 (60) 1982, pag. 51—59.

tru a intra sub incidența răspunderii contravenționale, fapta trebuie să fie comisă cu o anumită atitudine psihică, cu *voință și conștiință*. Simpla mișcare mecanică a omului, mișcare care nu are corespondent în voința și conștiința lui de a adopta o anumită conduită față de anumite relații sociale, nu are relevanță sub aspect contravențional. În al doilea rând, din definiția dată de lege contravenției, rezultă și trăsăturile esențiale ale acesteia, respectiv: *vinovăția, pericolul social, stabilirea și sancționarea printr-un act normativ*.

● *Vinovăția* constă în atitudinea psihică pe care autorul contravenției o are față de faptă și urmările sale. Această atitudine se manifestă fie prin intenție — în situația în care autorul prevede rezultatul faptei sale și urmărește ori acceptă producerea ei, fie prin culpă — atunci când persoana prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temeii că nu se va produce, ori nu prevede acest rezultat, deși trebuia și putea să-l prevadă.

Contravenția se sancționează indiferent de forma de vinovăție, excepția de nesancționare a faptelor contravenționale săvârșite din culpă trebuind să fie prevăzută, în mod expres, de actul normativ care stabilește și sancționează respectivele contravenții. În ceea ce privește contravențiile la regimul apărării secretului de stat, este de reținut faptul că legea sancționează atât contravențiile săvârșite cu intenție, cât și pe cele comise din culpă. De exemplu, nerespectarea prevederilor art. 7 din Legea nr. 23/1971 privind ținerea de către conducătorii organizațiilor socialiste a evidenței persoanelor care au primit aprobare să lucreze cu informații, date sau documente secrete de stat ori în sectoare unde se execută lucrări cu un asemenea caracter este sancționată contravențional când această faptă este săvârșită cu intenție, în mod voit, cât și atunci când este comisă din culpă, sub forma neglijenței sau ușurinței.

● *Pericolul social* constă în aceea că prin fapta contravențională se aduce o atingere reală valorilor sociale ocrotite de lege sau alt act normativ. Această atingere adusă relațiilor sociale trebuie să fie mai redusă — ca semnificație politico-juridică și ca rezultat dăunător — decît cea produsă prin infracțiune. Acest lucru este stipulat în mod expres în dispozițiile art. 1 din Legea nr. 32/1968 și rezultă — în ceea ce privește contravențiile la regimul apărării secretului de stat — în prevederile art. 59 alin. 2 din Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat. Fiind deci vorba de un pericol social mai redus decît al infracțiunii, legea a considerat ca fiind suficientă aplicarea unei sancțiuni administrative.

● Cea de a treia trăsătură esențială a contravenției consacră *principiul legalității stabilirii și sancționării contravențiilor*. În virtutea acestui principiu, faptele care constituie contravenții, sancțiunile ce se aplică și măsurile care pot fi luate trebuie să fie prevăzute în legi, decrete sau în alte acte normative emenate de la organe expres prevăzute de lege, ceea ce constituie o garanție a drepturilor și libertăților cetățenești consacrate și garantate de Constituția Republicii Socialiste România. Se observă că, spre deosebire de infracțiuni, care sînt prevăzute numai în legi și decrete, contravențiile, datorită tocmai pericolului lor social

mai redus decît al infracțiunii, pot fi stabilite și sancționate și prin alte acte normative cum sînt hotărîri ale Consiliului de Miniștri, hotărîri și decizii emise de consiliile populare și comitetele executive ale acestora, excepție făcînd consiliile populare comunale.

Potrivit dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 32/1968, actele normative prin care se stabilesc și sancționează contravenții intră în vigoare în termen de 10 zile de la aducerea lor la cunoștința publică, în afară de cazul cînd prin aceste acte nu se prevede în mod expres un alt termen. Așa de exemplu, în domeniul apărării secretului de stat, Legea nr. 23/1971 a prevăzut un termen de intrare în vigoare a acesteia de 60 de zile de la publicare, termen de la care au început să opereze și dispozițiile referitoare la contravențiile în această materie. În alte situații care reclamă urgență — calamități naturale, contaminări în masă etc. — actele normative prin care se stabilesc și se sancționează contravenții legate de aceste situații pot să intre în vigoare imediat după publicare sau într-un termen mai mic de 10 zile.

În domeniul apărării secretului de stat, singurul act normativ care prevede ce fapte constituie contravenții, care este conținutul acestora și ce sancțiuni se aplică pentru săvîrșirea lor este Legea nr. 23 din 1971. De aceea, constituie o încălcare a principiului legalității stabilirii și sancționării contravențiilor considerarea de către unii ofițeri de securitate drept contravenții a unor fapte care nu sînt prevăzute în mod expres, ca atare, de legea menționată. De exemplu, vizitele la ambasade sau alte reprezentanțe străine în țara noastră, pierderea sigiliilor din dotarea persoanelor încadrate în muncă, greșeli în manipulara și păstrarea unor documente secrete de serviciu etc. Astfel de fapte, nefiind prevăzute de Legea nr. 23/1971 drept contravenții, ele nu pot fi sancționate ca atare, cum greșit s-a procedat în unele cazuri.

Procesele-verbale de contravenție încheiate pentru asemenea fapte, ca și sancțiunile aplicate pentru săvîrșirea lor, sînt lipsite de temelie legală și, ca urmare, lovite de nulitate absolută.

Pentru aplicarea în mod corect a legii și prevenirea unor plîngeri și aprecieri negative cu privire la competența în materie a organelor noastre este absolut necesar ca, înainte de a se trece la luarea vreunei măsuri de constrîngere contravențională, să fie examinate cu atenție dispozițiile legale privind apărarea secretului de stat și numai dacă faptele constatate se încadrează în aceste dispoziții, să se procedeze la luarea măsurilor respective.

2 Elemente constitutive ale contravenției în domeniul apărării secretului de stat și cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptelor

◆ Elementele constitutive ale contravenției

a) *Obiectul contravențiilor* în domeniul de care ne ocupăm îl constituie relațiile sociale ocrotite prin normele de drept administrativ privind apărarea secretului de stat. Așa cum am mai arătat, în cazul contravențiilor valoarea relațiilor sociale cărora li se aduce atingere

prin fapta săvârșită este mai redusă decât în cazul infracțiunii, dar suficient de importantă pentru a nu rămâne nesancționată. Sancționarea este necesară, pe de o parte, pentru asigurarea unei discipline ferme, fără nici o fisură în păstrarea secretului de stat, iar pe de altă parte, pentru prevenirea săvârșirii unor fapte mai grave, de natură infracțională, prin care să se aducă atingere secretului de stat.

b) *Latura obiectivă a contravenției* este determinată de fapta propriu-zisă (care poate consta într-o acțiune sau inacțiune), de urmările socialmente periculoase ale faptei, de modul și mijloacele folosite la comiterea ei. Datorită pericolului social redus al contravențiilor, se sancționează numai forma consumată a acestora, fapta propriu-zisă, neavând relevanță actele preparatorii sau tentativa.

Contravențiile la regimul apărării secretului de stat, prevăzute în Legea nr. 23/1971, sînt susceptibile a fi săvârșite atât printr-o acțiune (de exemplu, întreținerea de legături cu posturile de radio sau televiziune ori cu organe de presă din străinătate, care, prin acțiunile lor, desfășoară o activitate de defăimare sau contrară intereselor statului român, activități interzise prin art. 14 din legea menționată), cît și printr-o inacțiune (cum ar fi neînsoțirea străinilor de către persoane anume desemnate de conducerea unității socialiste, pe timpul cît se află în vizite în asemenea unități, faptă prevăzută de art. 52 alin. 2 din aceeași lege).

c) *Subiectul contravenției* este persoana care a conceput și săvârșit, în mod direct, fapta. Pentru a fi apt de răspundere contravențională, subiectul contravenției trebuie să aibă vîrsta de 14 ani împliniți, să aibă capacitatea psihică de a-și da seama de fapta comisă și de consecințele ei, să aibă libertatea de hotărîre și de acțiune, posibilitatea de a-și determina și dirija liber voința. În afara condițiilor de ordin general pentru subiectul oricărei contravenții, în cazul majorității contravențiilor la regimul secretului de stat, subiectul trebuie să aibă calitatea de persoană încadrată în muncă. De asemenea, pentru unele contravenții în acest domeniu, mai este necesar ca subiectul să aibă calitatea de conducător al unității socialiste, să lucreze în compartimentele speciale sau să exercite atribuții cu privire la evidența, păstrarea și manipularea informațiilor, datelor și documentelor cu caracter secret de stat.

În domeniul contravențiilor, inclusiv a aceloră prevăzute de Legea nr. 23/1971, răspunderea nu operează pentru instigatorii sau complicitii la fapta contravențională, ci numai pentru autori ori coautori.

d) *Latura subiectivă a contravenției* constă în atitudinea conștiinței și voinței contravenientului față de faptă și urmările ei, sintetizată în intenția sau culpa cu care o săvârșește, respectiv în vinovăție. Reținînd că vinovăția precede și însoțește fapta și urmările ei, trebuie precizat că, atunci cînd făptuitorul nu-și dă seama de aceste elemente și nici nu putea să le prevadă, sîntem în prezența unei fapte săvârșite fără vinovăție, care nu constituie contravenție.

Alte elemente ale laturii subiective sînt motivul (anumite dorințe, necesități, emoții, sentimente — teamă, ură, răzbunare — etc.) și scopul urmărit prin faptă. Analiza atentă a elementelor constitutive

ale contravenției constituie o activitate obligatorie pentru toți cei care au atribuții în acest domeniu, întrucât lipsa chiar și a unui din aceste elemente poate duce la inexistența contravenției, iar necunoașterea lui, la aprecierea greșită a faptei și în final la încălcarea legii.

◆ Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei

Potrivit Legii nr. 32/1968 (art. 10, 11, 13 și 14) nu constituie contravenție fapta săvârșită: *în stare de legitimă apărare; din cauza unei întâmplări ce nu putea fi prevăzută sau înlăturată; din constrângere; în eroare de fapt; în stare de necesitate; de o persoană care din cauza stării mintale sau a vreunei infirmități nu poate răspunde contravențional; de un minor sub 14 ani.* De asemenea, răspunderea pentru contravenția săvârșită este înlăturată în toate situațiile când intervine prescripția. Subliniind importanța și necesitatea cunoașterii cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptelor de natură să aducă atingere secretului de stat, în cele ce urmează ne vom referi pe scurt doar la una singură, respectiv la prescripție, cauză care poate apărea mai frecvent în practica organelor noastre.

Legea nr. 32/1968 reglementează, prin art. 13, prescripția aplicării sancțiunii contravenționale, iar prin art. 14 prescripția executării sancțiunii. În ceea ce privește prescripția aplicării sancțiunii, legea prevede termenul de 3 luni de la data săvârșirii faptei, precizându-se, totodată, că pe timpul cât pricina s-a aflat la organul de urmărire penală, în fața instanței de judecată ori a comisiei de judecată, curgerea acestui termen se suspendă. În această situație apar, de regulă, faptele care inițial au fost urmărite ca infracțiuni, iar ulterior s-a constatat că ele constituie contravenții. Dar și în această situație, legea prevede că prescripția operează totuși dacă sancțiunea n-a fost aplicată în termen de un an de la săvârșirea faptei.

Referitor la prescripția executării sancțiunii, legea prevede că aceasta operează în termen de o lună dacă procesul-verbal de constatare a contravenției și, când este cazul, înștiințarea de plată a amenzii nu au fost comunicate celui sancționat. Termenul curge de la data aplicării sancțiunii. Legea mai prevede că executarea sancțiunii se prescrie în termen de un an de la data aplicării ei, chiar dacă contravenientul a exercitat calea de atac împotriva acesteia. Termenele de prescripție prevăzute de lege, deopotrivă aplicabile și în privința contravențiilor la regimul apărării secretului de stat, impun atenție deosebită din partea organelor noastre pentru a nu se ajunge la depășirea lor și, în acest mod, la imposibilitatea de sancționare a persoanelor vinovate de săvârșirea unor contravenții în acest domeniu.

[3] Procedura constatării contravențiilor și aplicării sancțiunilor în domeniul apărării secretului de stat

⊙ Potrivit dispozițiilor art. 61 din Legea nr. 23/1971, contravențiile la normele privind apărarea secretului de stat se constată de:

— ofițerii de securitate, pentru toate contravențiile prevăzute în această lege;

— ofițerii și subofițerii de miliție, pentru contravențiile prevăzute la art. 60 lit. b referitoare la accesul în unitățile socialiste a tuturor categoriilor de persoane, precum și la modul de eliberare, păstrare și folosire a legitimațiilor de serviciu;

— ofițeri anume împuterniciți de Ministerul Apărării Naționale sau Ministerul de Interne, pentru contravențiile prevăzute la art. 60 lit. d, privind condițiile de fotografiere, filmare și executare a unor lucrări de arte plastice de către cetățeni români sau străini;

— conducătorul compartimentului unității socialiste din care face parte contravenientul sau al celui în care a fost săvârșită contravenția pentru faptele comise la locul de muncă de către personalul propriu ori de alte persoane în cadrul compartimentului.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. 1 din Legea nr. 32 din 1968 — care completează normele din Legea nr. 23/1971 privind contravențiile la regimul secretului de stat — agentul constatatator aplică și sancțiunea.

⊙ De regulă, în materia apărării secretului de stat, contravențiile se constată în mod direct de către persoanele prevăzute de lege în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu. Se poate însă ca, despre comiterea unor contravenții, agentul constatatator să ia cunoștință în mod indirect, prin intermediul reclamațiilor și sesizărilor oamenilor muncii, a presei, radioului, televiziunii etc. În ceea ce privește organele de securitate, o sursă importantă de constatare a contravențiilor poate rezulta din folosirea mijloacelor speciale. Este de reținut însă că în astfel de situații se impune verificarea temeinică a celor sesizate și numai dacă acestea se confirmă, să se procedeze la luarea măsurilor corespunzătoare.

⊙ Contravențiile la regimul apărării secretului de stat se constată, de regulă, prin procesul-verbal, dar, înainte de încheierea acestuia, se impune efectuarea unor activități prealabile constând în stabilirea:

— identității contravenientului care, în mod obișnuit, se face prin actul de identitate;

— datei comiterii faptei, a împrejurărilor, condițiilor de loc și timp în care ea a fost săvârșită, precum și a altor aspecte care pot servi la determinarea gravității faptei. Astfel, de exemplu, în cazul contravenției prevăzută la art. 60 lit. a din Legea nr. 23/1971, agentul constatatator este obligat să consemneze în procesul-verbal împrejurările concrete de loc și timp în care persoana în cauză a intrat în posesia unor documente secrete de stat pe care trebuia să le predea de îndată organelor Ministerului de Interne, potrivit art. 12 din lege. Precizarea acestor elemente este cu atât mai necesară în cazul în care agentul constatatator ia cunoștință despre comiterea contravenției, nu în mod direct, ci prin intermediul altor surse, după cum am mai menționat;

— existenței sau inexistenței vreuneia din cauzele de înlăturare a caracterului contravențional al faptei, ori a răspunderii contravenientului;

— încadrării juridice corecte a faptei și arătarea în concret a fiecărei dispoziții legale încălcate.

⊙ Încheierea propriu-zisă a procesului-verbal de constatare a contravenției prezintă o importanță deosebită în activitatea de stabilire a acesteia și de aplicare a sancțiunii. De regulă, încheierea acestor procese-verbale se realizează prin completarea unor formulare tipărite. Considerăm însă că aceasta nu exclude încheierea unor procese-verbale de mină ori dactilografiate, cînd imprimările lipsesc sau spațiul afectat diverselor rubrici este insuficient, datorită împrejurărilor comiterii contravenției ori a săvîrșirii mai multor contravenții. Este de reținut faptul că, indiferent de modul de întocmire a procesului-verbal de contravenție, acesta trebuie realizat în formă scrisă, atît pentru cunoașterea exactă a abaterii săvîrșite, cît și pentru a se putea verifica, în caz de contestație, temeinicia și legalitatea contravenției constatate și a sancțiunii aplicate. Excepție de la această regulă o constituie situația în care contravenientul achită pe loc agentului constatatator — contra chitanță — jumătate din minimul amenzii prevăzute în actul normativ respectiv, iar prin fapta săvîrșită nu s-au cauzat pagube și nu sînt bunuri supuse confiscării. În legătură cu această excepție, prevăzută în art. 25 din Legea nr. 32/1968, menționăm unele practici greșite în activitatea organelor noastre. Au fost astfel cazuri cînd ofițeri de securitate, constatînd că anumite persoane au redactat și expediat scrisori unor posturi de radio străine, îndeosebi la „Europa liberă“, au cerut acestora să depună la C.E.C. jumătate din minimul amenzii prevăzute pentru contravenția săvîrșită, fără a mai încheia proces-verbal de contravenție. Procedul este — așa cum arătam — nelegal, deoarece excepția de neîncheiere a procesului-verbal se aplică numai în cazul în care încasarea jumătății din minimul amenzii contravenționale se face pe loc de către agentul constatatator, contra chitanță, caz în care în chitanță se va specifica și contravenția săvîrșită. În toate celelalte cazuri, în domeniul de care ne ocupăm, încheierea procesului-verbal de contravenție este obligatorie.

De asemenea, în unele cazuri s-a cerut contravenientului să achite jumătate din cuantumul amenzii aplicate de agentul constatatator, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor legii.

⊙ În conformitate cu prevederile art. 17 din Legea nr. 32/1968, procesul-verbal de contravenție trebuie să cuprindă următoarele date :

- anul, luna, ziua, ora și locul unde este încheiat ;
- numele, prenumele și calitatea agentului constatatator ;
- numele, prenumele, domiciliul, ocupația și locul de muncă al contravenientului ;
- numărul și data actului de identitate al contravenientului, cu menținerea organului care l-a emis ;
- descrierea faptei ce constituie contravenție, cu indicarea datei și orei cînd a fost săvîrșită, precum și cu arătarea tuturor împrejurărilor ce pot servi la aprecierea gravității acesteia și la evaluarea eventualelor pagube pricinuite ;
- indicarea actului normativ prin care se stabilește și se sancționează contravenția ;
- obiecțiunile contravenientului cu privire la conținutul procesului-verbal, precum și mijloacele de probă de care înțelege să se servească în cauză, în situația în care contravenientul solicită aceste consemnări ;

— în cazul în care contravenientul se angajează în scris, sub semnătură, ca în termen de 48 ore să achite la C.E.C. jumătate din minimul amenzii prevăzute pentru contravenția săvârșită, în procesul-verbal se va face mențiune și despre acest lucru.

Prevederile articolului menționat fiind deosebit de clare nu necesită explicații suplimentare. Vom preciza, totuși, că prin „indicarea actului normativ prin care se stabilește și se sancționează contravenția” se înțelege atât numărul actului normativ în care sînt prevăzute și sancționate contravențiile, în materia de care ne ocupăm, Legea nr. 23/1971, cât și articolul și alineatul al căror dispoziții au fost încălcate în concret prin săvîrșirea faptei contravenționale. De aceea, este greșit ca în procesul-verbal să se consemneze „a încălcat dispozițiile Legii nr. 23 din 1971” sau „nu a respectat prevederile art. 5—25 din Legea nr. 23 din 1971”, cazuri întîlnite frecvent în practica unor organe ale noastre. De o deosebită importanță pentru activitatea practică este prevederea din art. 17 alin. 3 din Legea nr. 32/1968, potrivit căreia „lipsa din procesul-verbal a mențiunilor privind numele și prenumele contravenientului, fapta săvîrșită și data comiterii acesteia sau a semnăturii agentului constator atrage nulitatea procesului-verbal. Nulitatea se constată și din oficiu”.

Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină de cel care-l încheie și de contravenient. În cazul în care contravenientul nu este de față, refuză sau nu poate să semneze, agentul constator va face mențiune despre aceste împrejurări, care trebuie să fie adevărate de cel puțin un martor. Procesul-verbal, în acest caz, va cuprinde și numele, prenumele și domiciliul martorului, numărul și data actului său de identitate, cu mențiunea organului care l-a emis, precum și semnătura martorului. În lipsă de martori, agentul constator va arăta în procesul-verbal din ce cauză acesta a fost încheiat astfel.

⊙ În domeniul contravențiilor la regimul apărării secretului de stat, așa cum am arătat, agentul constator aplică și sancțiunea. Ca urmare, în procesul-verbal se va consemna minimul și maximul amenzii prevăzute de lege pentru contravenția săvîrșită, precum și cuantumul concret al amenzii aplicate, ținîndu-se seama de împrejurările în care fapta a fost săvîrșită, de starea materială a făptuitorului și de celelalte date privitoare la contravenient, cuprinse în procesul-verbal.

⊙ Dacă aceeași persoană a săvîrșit mai multe contravenții sancționate cu amendă, sancțiunea se aplică pentru fiecare contravenție în parte. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor în această situație se poate face prin întocmirea unui proces-verbal pentru fiecare contravenție, soluție care, deși reclamă un volum mai mare de muncă, este cea mai sigură sub aspectul aplicării corecte a dispozițiilor legale și preîntîmpinării unor greșeli. Legea (art. 9 alin. 2 din Legea nr. 32 din 1968) prevede însă și posibilitatea ca prin același proces-verbal să fie constatate și sancționate mai multe contravenții săvîrșite de aceeași persoană. În acest caz, amenzile stabilite pentru fiecare contravenție și apoi totalizate nu pot depăși dublul maximului prevăzut de actul normativ (în cazul nostru Legea nr. 23/1971) pentru contravenția cea mai gravă. Se face astfel, în cauză, aplicarea principiului cumulului aritmetic pentru amenzi, constînd în totalizarea amenzilor aplicate pentru fiecare contravenție în parte, fără însă a se depăși maximul amen-

zii prevăzut pentru contravenția cea mai gravă. În astfel de situații, în procesul-verbal se vor consemna toate datele privind conținutul contravenției, încadrarea juridică, amenda prevăzută de actul normativ și cea aplicată de agentul constator, pentru fiecare contravenție în parte. Numai după efectuarea acestor operațiuni se va proceda la totalizarea amenzilor aplicate, avînd grijă de a nu se depăși dublul maximului prevăzut de actul normativ pentru contravenția cea mai gravă. Deși legea nu prevede în mod expres, apreciem că aceasta se referă la contravenția cea mai gravă săvîrșită de contravenient, deoarece numai aceasta intră în concurs cu celelalte contravenții stabilite prin același proces-verbal.

În conformitate cu prevederile art. 27 din Legea nr. 32/1968, posibilitatea achitării pe loc sau în termen de 48 ore a jumătății din minimumul amenzii prevăzute de actul normativ pentru fapta săvîrșită — situații reglementate de art. 25 și 26 din sus-menționata lege — se aplică și în cazul în care contravenientul a săvîrșit mai multe contravenții, constatate și sancționate printr-un singur proces-verbal. În acest caz, potrivit art. 27, contravenientul poate executa sancțiunile aplicate, achitînd, pe loc sau în cel mult 48 de ore, jumătate din minimumul amenzii prevăzute de actul normativ pentru fiecare din contravențiile constatate, fără ca prin totalizare să se depășească maximul prevăzut pentru contravenția cea mai gravă.

⊙ După întocmire, procesul-verbal se comunică în copie, în mod obligatoriu, contravenientului, precum și altor părți interesate, dacă există. Această obligație incumbă agentului constator, deoarece în domeniul contravențiilor la regimul apărării secretului de stat acesta aplică și sancțiunea. Comunicarea reprezintă actul prin care agentul constator face cunoscut contravenientului, eventual celorlalte părți interesate, soluția dată în cazul contravenției săvîrșite. Aceasta deschide, totodată, părților exercitarea căii de atac a plîngerii în termenul și condițiile prevăzute de lege.

4 Căile de atac împotriva sancțiunilor contravenționale

În conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 32/1968 și art. 62 din Legea nr. 23/1971 împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se poate exercita cale de atac prin introducerea unei plîngerii. Plîngerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravențiilor poate fi introdusă de :

1) contravenientul sancționat, cu privire la orice măsură dispusă în procesul-verbal de constatare ;

2) partea vătămată, în ce privește despăgubirea stabilită pe bază de tarif, în cazul în care prin contravenție s-au produs pagube materiale a căror evaluare s-a făcut pe bază de tarif ;

3) persoana căreia îi aparțin bunurile confiscate, în situația în care cu ocazia constatării contravenției s-a dispus și măsura confiscării unor bunuri aparținînd altei persoane decît contravenientului.

În domeniul apărării secretului de stat, potrivit prevederilor art. 62 din Legea nr. 23/1971, competența de rezolvare a plîngerii revine următoarelor categorii de organe :

— în cazul contravențiilor prevăzute la art. 60 lit. e, constatate de ofițerii de securitate — de către ministrul de interne, primul adjunct sau adjuncții ministrului. Avînd în vedere faptul că de la intrarea în vigoare a Legii nr. 23/1971, în structura Ministerului de Interne, inclusiv la organele de conducere ale acestuia, au intervenit unele modificări, apreciem că se impune adaptarea corespunzătoare a textelor respective din lege cu ocazia perfecționării acesteia ;

— în cazul contravențiilor prevăzute la art. 60, literele a, b, c, d și f, constatate de ofițeri sau subofițeri — de către comandantul (șeful) unității din care face parte agentul constatat ;

— în cazul contravențiilor constatate de conducătorul compartimentului din care face parte contravenientul — de către conducătorul organizației socialiste respective.

Spre deosebire de alte domenii de activitate, în materia contravențiilor la regimul secretului de stat nu sînt aplicabile dispozițiile art. 34 din Legea nr. 32/1968 cu privire la competența instanțelor de judecată de a soluționa plîngerile îndreptate împotriva proceselor-verbale de constatare a contravențiilor pentru care legea prevede o amendă mai mare de 1.000 lei, ori în alte situații prevăzute în acest text. Termenul de introducere a plîngerii împotriva procesului-verbal este de 15 zile de la comunicarea acestuia contravenientului. Verificarea atentă a datei plîngerii este deosebit de importantă, deoarece dacă aceasta a fost introdusă după expirarea celor 15 zile prevăzute de lege, trebuie respinsă ca tardiv introdusă.

Pentru ca organul investit cu soluționarea plîngerii să poată trage concluziile necesare asupra împrejurărilor în care s-a comis fapta și să poată lua o hotărîre, aceasta trebuie să conțină în mod obligatoriu unele date și anume :

— datele personale : numele, prenumele, domiciliul și calitatea celui care o depune ;

— motivarea, în fapt și în drept, a plîngerii, constînd în arătarea în concret a situației de fapt pe care o contestă și în indicarea mijloacelor de probă pe care le invocă în acest sens, precum și a dispozițiilor legale care pretinde că au fost încălcate cu ocazia încheierii procesului-verbal.

Plîngerea va fi semnată de către petent și va fi însoțită de copia procesului-verbal de constatare a contravenției pe care a primit-o. Plîngerea și celelalte acte de procedură privind soluționarea acesteia sînt scutite de taxa de timbru. Pe durata soluționării plîngerii, executarea sancțiunii se suspendă. Legea nu prevede în mod special un termen pentru soluționarea plîngerii, însă pentru a nu se intra în prescripția aplicării sancțiunii, cit și pentru sporirea efectului educativ-preventiv al sancțiunii, aceasta trebuie rezolvată cit mai operativ.

Lt. colonel **Mihăilă GAL**
Maior **Nicolae BĂLAN**

„Serviciul secret” al Statelor Unite ale Americii, care are sarcina de a asigura securitatea înaltelor personalități — președintele, vice-președintele, foștii președinți și familiile acestora, candidații prezidențiali, șefii statelor care vizitează S.U.A. — s-a confruntat, de-a lungul existenței sale, cu asasini din cei mai rafinați. Istoria acestei țări consemnează faptul că diverși asasini, unii plătiți, alții bolnavi mintali, au intenționat să lichideze 10 din cei 39 de președinți de la Casa Albă. Deși, în toate ocaziile, „Serviciul secret” a luat toate măsurile de securitate și gardă impuse de specificul fiecărei acțiuni, din cele 10 atentate, 4 au reușit.

Mozaiicul scenelor sîngeroase comise în ultimele două decade în S.U.A. nu s-a șters încă din memoria americanilor :

● Dallas, 22 noiembrie 1963. Tînărul președinte John Fitzgerald Kennedy este împușcat în timp ce se afla în coloana oficială ce trecea prin capitala statului Texas. În momentul în care au răsunit împușcăturile, un ofițer de securitate și gardă s-a aruncat peste Lyndon Johnson, pentru a-l apăra pe vice-președintele țării.

● Sacramento, California, 5 septembrie 1975. Asupra președintelui Gerald Ford este îndreptat un pistol, calibru 45, care l-ar fi putut răni, în cel mai fericit caz. Un ofițer din garda sa personală sare imediat asupra potențialului asasin, Lynette Fromme, o apucă cu putere de mîină și o trîntește zdravăn la pămînt. Cu cîteva luni înainte de acest incident, șeful gărzii personale a președintelui Ford făcea să sublinieze că „oricît de bune ar fi măsurile de securitate și gardă întreprinse de un serviciu de securitate, există, întotdeauna, cel puțin o posibilitate de a străpunge dispozitivul”.

● Washington, D.C., 30 martie 1981, ora 14.25. Președintele Ronald Reagan părăsește hotelul „Hilton” din Washington, unde participase la o acțiune protocolară. În timp ce un ziarist încerca să i se adreseze, asupra președintelui au fost trase mai multe focuri. Un ofițer al „Serviciului secret” se interpune instinctiv între un tînăr înarmat și președintele Ronald Reagan. Deși președintele a fost grav rănit, ofițerul de securitate și gardă i-a salvat, fără nici o îndoială, viața.

Sarcinile și responsabilitățile „Serviciului secret” au crescut considerabil în ultimii ani. O consecință necesară și esențială a acestui fapt a fost recrutarea de

„SERVICIUL SECRET” SCUTUL PREȘEDINTELUI

noi forțe proaspete, apte să îndeplinească în cele mai bune condiții misiunile încredințate. Dacă, spre exemplu, în anul 1963, numărul membrilor „Serviciului secret” era de 389 bărbați și femei, iar bugetul alocat se ridica la suma de 8 milioane de dolari, în anul 1981, numărul acestora era de 1.544 ofițeri de securitate și gardă, dintre care, 30 erau femei, iar bugetul alocat era de 178 de milioane de dolari.

Cadrele care compun „Serviciul secret” american nu au nimic comun cu eroul romanelor lui Jan Fleming, care are ațiția admiratori astăzi în toată lumea — James Bond. Ofițerul de securitate și gardă american are între 35 și 40 de ani, este absolvent al unei instituții de învățămînt superior și posedă o bogată experiență în munca de poliție. De asemenea, el are o bună pregătire fizică și de luptă — elemente indispensabile pentru îndeplinirea misiunilor și este mereu conștient că trebuie să fie gata oricînd să-și sacrifice propria lui viață, pentru a o salva pe aceea a președintelui sau a demnitarului a cărui securitate trebuie să o asigure.

Din motive lesne de înțeles, „Serviciul secret” american refuză să dea publicității orice fel de informații și date referitoare la modul în care cadrele sale sînt instruite și își desfășoară activitatea, dar, din descrierile și mărturisirile foștilor ofițeri de securitate și gardă americani, se poate, totuși, crea o imagine generală a strategiei și tacticilor adoptate în timpul îndeplinirii misiunilor.

Cu aproximativ o săptămînă înainte ca președintele să apară în public, într-un anumit obiectiv, ofițeri de securitate și gardă, nominal desemnați de conducerea „Serviciului secret” de la Washington, pregătesc, împreună cu forțele locale, toate măsurile de securitate și gardă necesare pentru buna desfășurare a misiunii respective. Se efectuează o recunoaștere minuțioasă a tuturor traseelor ce vor fi puse la dispoziția coloanei oficiale, cu care prilej, se trece la depistarea tuturor punctelor vulnerabile ce ar putea fi folosite de un potențial asasin: gurile de canal sînt bine verificate, pentru a se descoperi eventuale bombe, clădirile, în-deosebi cele înalte, sînt cercetate pentru a se stabili punctele de unde s-ar putea trage. În cazul în care traseul traversează o apă, scafandrii marinei militare vor cerceta fundul apei. De fiecare dată, se stabilește cu precizie care va fi spitalul ce ar urma să fie folosit în caz de urgență și se informează personalul în legătură cu grupa sanguină a președintelui. O altă problemă care se are în vedere este aceea a itinerarelor de rezervă.

În același timp, alți ofițeri ai „Serviciului secret”, ajutați de polițiști din alte direcții, studiază, cu atenție, maldărele de dosare, pentru a stabili dacă, în zona respectivă, există persoane care, dintr-un motiv sau altul, ar putea pune în pericol securitatea președintelui. Atunci cînd se constată că există astfel de elemente, se stă de vorbă cu ele și, dacă situația impune, acestea vor fi ținute sub supraveghere atentă, atît cît este necesar.

Imediat după ce aeronava prezidențială a aterizat pe un aeroport, președintele este îmbarcat într-o limuzină special pregătită, cu mult timp înainte, care este în întregime construită din materiale antiglonț: caroseria, geamurile, anvelopele. Șoferul este ofițer de securitate și gardă, iar persoana care ocupă locul de lângă cel al președintelui nu este altcineva decît șeful gărzii personale.

În coloana oficială, de fiecare dată, se află cel puțin 20 de ofițeri de securitate și gardă. Atunci cînd coloana de mașini se deplasează cu o viteză mai redusă, acesteia merg pe jos, de o parte și de alta

a mașinii principale. În toate celelalte situații, ei se află în automobile speciale, care nu sînt altceva decît niște miniarse-nale pe roți, dotate cu puști-mitraliere de tip israelian, grenade lacrimogene, echipament medical pentru acordarea primului ajutor și chiar unelte ce se folosesc pentru scoaterea persoanelor accidentate dintr-un automobil avariat.

De-a lungul traseelor, cît timp coloana oficială se află în mișcare sau staționează într-un anumit punct, trăgătorii de elită, aflați pe acoperișurile clădirilor înalte, cercetează zona cu ajutorul unor binocluri foarte puternice.

În intersecții, în punctele vulnerabile, se află alți membri ai „Serviciului secret” înarmați. Înainte de sosirea cortegiului oficial, amestecați în mulțimea aflată de-a lungul traseelor, alți ofițeri de securitate și gardă supraveghează cu multă discreție pe cei cu care sînt confundați, fără a scăpa o clipă din ochi persoanele suspecte, gesturile unor „gură-cască”: un bărbat care, pe o zi cu soare, poartă un trenzi sau o femeie care, ținînd în mînă un aparat de fotografiat, se îndreaptă brusc spre mașina prezidențială.

Ofițeri specialiști bine instruiți efectuează „deparazitarea” clădirii unde președintele va lua cuvîntul sau se va odihni. De un real folos s-au dovedit a fi cîinii dresați pentru depistarea bombelor. Publicul care urmează să participe la acțiunea respectivă este verificat din toate punctele de vedere. Fiecare participant este supus unui control efectuat cu detectorul de metale, asemănător cu cel utilizat în toate aeroporturile. De asemenea, gențile femeilor sînt și ele supuse controlului. După „deparazitarea” încăperilor clădirii respective, aceasta se sigilează.

Este foarte posibil ca unora să li se pară ciudat faptul că, atunci cînd președintele se află la Casa Albă, măsurile de securitate și gardă sînt tot atît de severe. Acest lucru se datorează unor motive foarte bine întemeiate. Numai în ultimii zece ani au avut loc o serie de incidente pe cît de surprinzătoare, pe atît de neplăcute: un elicopter ce fusese furat de la armată, pilotat de un bărbat, a aterizat în partea de sud a gazonului de la Casa Albă; unele persoane au încercat să escaladeze gardul de fier din fața Casei Albe, iar, altă dată, un bărbat a intrat cu mașina în curte, prin gard.

Întreaga suprafață de 38.275 metri pătrați de la Casa Albă este supravegheată permanent cu ajutorul unor echipamente electronice: camere de luat vederi ascunse în tufe de trandafiri, senzori

foarte sensibili în gazon etc. Experți în materie testează cu regularitate aerul pentru a detecta eventuale gaze nocive sau bacterii. Acești ofițeri de securitate și gardă se amestecă cu multă abilitate printre grupurile de turiști care vin să viziteze Casa Albă. Tot ei sînt aceia care efectuează controlul tuturor coletelor și scrisorilor care sosesc pe adresa președintelui.

Cînd președintele S.U.A. se află în concediu de odihnă, sistemul de securitate și gardă este același. În ziua cînd Dwight D. Eisenhower a decis să-și ia o săptămînă de concediu ca să joace golf, doi ofițeri de securitate și gardă au primit misiunea de „a se antrena” și ei prin apropierea președintelui. Cu greu ar fi reușit cineva să-și dea seama că, în sacosele aflate pe cărucioarele lor, se aflau arme de luptă pe care erau pregătiți să le folosească în orice moment, nu crose pentru golf. Ori de cîte ori fostul președinte Gerald Ford mergea să schieze în localitatea Vail, statul Colorado, cei mai buni schiori ai „Serviciului secret” se aflau „întîmplător” pe aceleași piste. Ronald Reagan este însoțit la ferma sa de cei mai buni călăreți pe care îi are „Serviciul secret”.

Este bine știut faptul că o condiție sine qua non a muncii de securitate și gardă o constituie cunoașterea și stăpînirea situației operative, culegerea de informații referitoare la potențialii asasini într-o anumită perioadă și, implicit, localizarea și mobilizarea acestora înainte ca ei să reușească să-și pună în aplicare planurile lor. Această activitate de prevenire este desfășurată în permanență, în diverse feluri, de către toți membrii „Serviciului secret”. Pînă în prezent, s-au introdus în computerul „Serviciului secret” dosarele a circa 26.000 de persoane care l-au amenințat pe președinte sau pe anumite alte personalități americane, oricare au comis o serie de acte ce au dat de gîndit autorităților. Dintre acestea, un număr de 250—450 sînt incluse pe lista nr. 1.

În fiecare lună, la centrala „Serviciului secret”, sosesc între 5.000 și 6.000 de informații, care mai de care mai interesante. Cineva a fost auzit zicînd: „Tim-pitul de la Casa Albă ar trebui împușcat”. O femeie a informat că vecinul ei îl face vinovat pe președinte pentru că și-a pierdut slujba.

„Un procentaj considerabil al persoanelor care ne dau multă bătaie de cap se referă la bolnavii psihici”, remarca fostul director al „Serviciului secret”, H. Stuart Knight. „Ne punem, așadar, întrebă-

rea: Se gîndesc aceștia în mod serios să-l lichideze pe președinte?”

S-a întîmplat, nu o dată, ca o informație neînsemnată să determine luarea unor măsuri de securitate deosebit de severe. Astfel, în noiembrie 1981, anumite surse au informat că Gadaffi ar fi trimis mai multe echipe bine pregătite pentru a lichida înalți demnitari ai S.U.A., inclusiv pe președinte. Cum era și firesc, imediat, au fost luate și puse în aplicare cele mai severe măsuri de securitate și gardă. Ca urmare a acestui fapt, atunci cînd președintele S.U.A. a luat parte la spectacolul de gală ținut la Centrul Kennedy din Washington, personalitățile cele mai marcante ale S.U.A., inclusiv William H. Webster, directorul F.B.I., au trebuit să treacă prin detectorul de metale, înainte de a intra în teatru.

Cheia succesului acestei activități deosebit de importante o constituie conlucrarea dintre cît mai mulți factori, pentru verificarea și completarea informațiilor, în vederea punerii în aplicare a celor mai adecvate măsuri de securitate și gardă. Lee Harvey Oswald nu fusese inclus pe lista nr. 1 a „Serviciului secret”, deși F.B.I. avea informații referitoare la comportarea lui stranie și la faptul că acesta își părăsise țara, o perioadă mai îndelungată, după care, se hotărîse să se repatrieze. Nici tînărul John W. Hinckley jr., care a încercat să-l ucidă pe Ronald Reagan, pentru a atrage asupra sa atenția unei studente de la teatru, căreia îi scrisese o mulțime de scrisori, deși nu o văzuse niciodată, nu era trecut pe lista respectivă. Se cunoștea despre acesta că fusese reținut în anul 1980, pentru tentativa de a urca la bordul unui avion din Nashville, cu trei grenade aflate asupra lui, în aceeași zi în care președintele Jimmy Carter se afla în același oraș. Trebuie consemnat faptul că F.B.I. a neglijat să informeze „Serviciul secret” despre Hinckley, greșeală care ar fi putut avea consecințe și mai grave.

Conducerea „Serviciului secret” este nemulțumită de faptul că, începînd cu anul 1975, s-a hotărît să se limiteze dreptul pe care F.B.I. îl avusese de a se infiltra în grupările radicale. Fostul director Knight susține că această hotărîre a avut drept consecință o reducere substanțială, cu circa 60%, a numărului de informații pe care „Serviciul secret” le primește de la F.B.I.

O altă problemă pe care „Serviciul secret” o are de rezolvat se referă la conflictul care trenează de ani de zile între conducerea acestuia și Casa Albă, în legătură cu campaniile electorale.

Este de înțeles faptul că flecare politician dorește să circule în automobile deschise, să intre în mulțime și să strângă minile celor care îl aclamă — lucru ce dă multă bătaie de cap „Serviciului secret”.

În ultimul timp, Casa Albă pare că evită tot mai mult riscurile. Astfel, faptul că la funeraliile fostului președinte al Egiptului, Anwar el-Sadat, nu au participat nici președintele Ronald Reagan, nici vice-președintele George Bush se explică numai pe baza unor considerente de pură securitate.

Este de așteptat ca, tot pentru a preveni orice incident nedorit, președintele să apară cât mai puțin în public, să circule în mașină închisă sau apariția sa într-un anumit loc să nu fie precedată de publicitate, iar publicul să fie ținut la distanță.

Aceste măsuri severe, poate uneori exagerate, emană o notă de tristețe care îi determină pe americani să-și pună următoarea întrebare: dacă președinții americani trebuie să se strecoare pe furiș în și din Casa Albă, să vorbească din „cabine antiglonț”, atunci cum mai putem noi vorbi de o societate „liberă”?

Psihologii americani sînt de părere că ofițerii de securitate și gardă au nevoie de o pregătire specială pentru a fi în stare să-i depisteze cu multă ușurință pe potențialii asasini. Nu se poate afirma cu certitudine că există un profil precis al asasinilor psihopați, deși sînt cunoscute o serie de caracteristici generale care, potrivit afirmațiilor unor psihologi, psihiatri și criminologi, se întîlnesc la majoritatea persoanelor care au încercat să-i asasineze pe liderii americani.

Asasinul este un singuratic. Fără nici o excepție, toți asasinii sînt persoane izolate, care nu s-au căsătorit niciodată, nu au reușit în căsătorie, ori nu au putut să se realizeze pe plan profesional.

Lee Harvey Oswald, John W. Hinckley jr., Sirhan Sirhan, care l-a ucis pe Robert F. Kennedy, Arthur Bremer, care l-a împușcat pe George Wallace, și James Earl Ray, asasinul lui Martin Luther King jr., au fost cu toții, în perioada în care au comis crimele lor nesăbuite, niște singuratici.

Asasinul este un vagabond. John Schrank a parcurs peste 3.200 km., trecînd prin opt state, pînă ce, în cele din urmă, în 1912 a tras asupra candidatului la președinție Theodore Roosevelt. Înainte de a încerca să-l împuște pe Ronald Reagan, Hinckley colindase prin toată țara.

Asasinul are un simț al grandoarei. El se consideră ca fiind o persoană deosebit de importantă, care, deși frustrată, trebuie să îndeplinească o misiune istorică pentru a atrage atenția întregii lumi asupra sa.

Asasinul se identifică cu grupările extremiste. Mulți asasini se identifică cu cauzele radicale. Psihiatrul Edwin A. Weinstein notează faptul că potențialii asasini folosesc foarte des „un limbaj caracteristic politicii sau altor instituții pentru a se identifica cu cineva sau cu ceva...”

Desigur că acestea nu trebuie considerate ca fiind singurele caracteristici ce definesc exact un eventual asasin și nici nu trebuie să se înțeleagă că, odată însușite, oricine va putea să depisteze în mulțime persoana rău intenționată. Ca în orice muncă, dar mai ales în activitatea de securitate și gardă, este nevoie de multă, foarte multă *experiență, spirit de observație, informații bune și, indiscutabil, spirit de sacrificiu.*

Căpitan Ioan DIMITRIU

„TEHNICI DE CONTROL”

În concepția de luptă antiteroristă, sarcina prioritară a aparatului Ministerului de Interne o reprezintă *prevenirea acțiunilor cu caracter terorist diversionist pe teritoriul R. S. România.*

Potrivit prevederilor Ordinului ministrului de interne nr. 001370/1978 — care reglementează activitatea pe profil antiterorist —, prevenirea constă în organizarea și desfășurarea activității informativ-operative, asigurarea măsurilor de pază și apărare a persoanelor și obiectivelor vizate de elemente terorist-diversioniste, a aeronavelor românești în zbor și la escale de scurtă durată, precum și în efectuarea controlului antiterorist și antideturnare, în scopul descoperirii și contracarării acțiunilor cu caracter terorist-diversionist.

Așadar, în cadrul complexului de măsuri cu caracter preventiv ce se întreprind pentru cunoașterea și anihilarea operativă a oricăror intenții și preocupări de natură terorist-diversionistă, *un rol deosebit revine controlului antiterorist și antideturnare, componentă de primă însemnătate a concepției de luptă antiteroristă.*

Acest adevăr este scos pregnant în evidență și demonstrat în detaliu prin intermediul filmului de specialitate „TEHNICI DE CONTROL”, realizat de Studioul cinematografic al Ministerului de Interne, în colaborare cu Școala de ofițeri și Unitatea specială de luptă antiteroristă. Filmul, care supune atenției cazuri creionate ipotetic, dar în deplină concordanță cu realitatea, relevă, prin forța imaginii, problematica și coordonatele activității de control antiterorist și antideturnare, așa cum sînt fixate în actele normative, ordinele și instrucțiunile ce stabilesc și reglementează acest control. Pelicula concretizează pînă în detaliu metodologia specifică de control, prin evidențierea exactă a măsurilor ce se impun a fi realizate și a acțiunilor care se întreprind, pentru a se da deplină eficiență activității de control antiterorist.

Controlul antiterorist — componentă a concepției de luptă antiteroristă — se efectuează pe aeroporturile interne și internaționale ale aviației civile, în porturile maritime și fluviale, precum și în punctele

de control trecere a frontierei, fiind dotate cu aparatură tehnică modernă, de mare eficacitate, în scopul :

- ◆ împiedicării introducerii ilegale pe teritoriul țării noastre, precum și la bordul navelor și al aeronavelor de armament, muniție, explozivi, substanțe toxice și radioactive, precum și stupefiante ;

- ◆ prevenirii deturnărilor sau distrugerilor de aeronave și nave ;

- ◆ prevenirii evaziunilor prin folosirea metodelor teroriste, precum și pătrunderii în țară a persoanelor declarate indezirabile sau date în consemn ;

- ◆ asigurării securității persoanelor și menținerii ordinii publice în incinta aerogărilor și porturilor, în punctele de control trecere a frontierei, precum și în alte locuri sau medii în care s-ar putea organiza acțiuni teroriste.

De asemenea, controlul se execută în locuri și obiective ori de câte ori misiunile de securitate reclamă o astfel de măsură.

Subordonându-se acestor cerințe, pelicula constituie un prețios mijloc care asigură înțelegerea concretă a modalităților specifice de control antiterorist, astfel încât această activitate să se realizeze la parametri superiori de calitate și eficiență. Filmul posedă certe valențe instructive și constituie un mijloc practic de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor cu atribuții pe linia controlului antiterorist, de însușire temeinică a modului specific de lucru.

Imagini convingătoare scot pregnant în evidență, în cadrul controlului antiterorist și antideturnare efectuat într-un aeroport, necesitatea — așa cum, dealtfel, este prevăzută și în Instrucțiunea comună M 36 din 17 august 1978, precum și în Ordinul ministrului de interne și Instrucțiunile nr. D/00110 din 15 iunie 1979, privind metodologia de executare a controlului antiterorist și antideturnare pe aeroporturile și la aeronavele aviației civile române — desfășurării cu deosebită atenție și maximă exigență a :

- verificării tuturor bagajelor de cală pentru ca în acestea să nu existe arme de foc, muniție sau materiale explozive ;

- verificării bagajelor de mână, în scopul descoperirii și reținerii armelor de foc, a armelor albe sau a altor obiecte ce ar putea fi folosite pentru agresiune în aeronave pe timpul zborului ;

- controlului corporal al tuturor pasagerilor, inclusiv prin folosirea aparatului de detectare a metalelor.

Filmul relevă convingător consecințele neîndeplinirii întocmai de către toate cadrele din sistemul de control antiterorist a misiunilor încredințate, fapt ce poate facilita, datorită lipsei de vigilență și neatenției, introducerea de armament și muniție în aerogară. Sînt semnifica-

tiv relevate urmările posibile ale penetrării sistemului de control și alte mecanisme și materiale ce pot contribui la declanșarea de acțiuni teroriste. În același timp, prin expresivitatea imaginilor, filmul reprezintă un documentar de larg interes, evidențiind multitudinea procedurilor și posibilităților de ascundere și mascare a armamentului și muniției, a explozivilor și a altor mijloace ce pot fi utilizate în scop terorist-diversionist, pe care elementele suspecte sînt preocupate să le introducă în țară, ori la bordul aeronavelor, în vederea transpunerii în practică a intențiilor lor teroriste. Concomitent, prin imagini sugestive, este ilustrată activitatea specifică, de lucru, a cadrelor cu atribuții în problemă, evidențiindu-se modalitățile concrete, tehnice și manuale, de realizare, etapă cu etapă, a tuturor măsurilor pe care le impune efectuarea riguroasă a controlului antiterorist.

În scopul evidențierii axiomei că factorul hotărîtor în efectuarea controlului îl constituie omul care trebuie să fructifice la maximum caracteristicile aparaturii, să interpreteze cu discernămint imaginile și semnalele furnizate de mijloacele tehnice, filmul reia, fază cu fază, întreaga acțiune, relevînd concret modul în care sistemul de control a putut fi penetrat, cauzele care au permis aceasta, indicînd, totodată, acțiunile ce trebuiau întreprinse.

Filmul degajă concluzia, fondată pe realitate, că penetrarea dispozitivului de control este posibilă ori de cîte ori se manifestă neatenție sau se tratează cu superficialitate îndeplinirea sarcinilor de către cei chemați să le execute. De asemenea, pelicula relevă concluzia că folosirea cu pricepere și atenție a tehnicii de control existente în dotarea aeroporturilor, porturilor și punctelor de control trecere a frontierei asigură identitatea și descoperirea oricăror mijloace ce pot fi utilizate în comiterea de acțiuni violente.

Se cere însă din partea tuturor cadrelor să manifeste atenție sporită și un activ spirit de vigilență, să dea dovadă de perspicacitate, sesizînd și reținînd orice indiciu de suspiciune, pentru ca, pe această bază, să dispună un nou control al tuturor bagajelor în cauză.

Filmul constituie astfel un important mijloc didactic, fiind în măsură să răspundă la numeroasele nevoi de instruire și pregătire a cadrelor cu atribuții pe linia controlului tehnic de securitate.

Maior Gheorghe TRIFU

Spionajul industrial : etape, priorități, metode

H. J. Cammert, consilier de securitate pentru industrie (R.F.G.), într-un articol publicat în revista „International Security Review”, subliniază :

1) pînă la sfîrșitul primului război mondial, sarcina spionilor din domeniul industriei era de a procura informații privind produsele firmelor concurente ; 2) la sfîrșitul celui de-al II-lea război mondial s-a ajuns la concluzia că potențialul militar ocupa, față de puterea economică, doar un loc secundar. Din acest motiv și spionajul industrial a cunoscut o nouă orientare, el devenind o componentă a unei strategii politice globale ; 3) astăzi, interesul principal al aproape tuturor guvernelor din țările capitaliste dezvoltate îl constituie puterea economică și stabilitatea țărilor lor. Această deplasare a priorităților a fost sprijinită în continuare de difuzarea sporită a informațiilor legale de către întreprinderile de același profil și numărul în creștere al tehnicilor și procedurilor de cercetare a piețelor și de marketing.

În cazuri izolate firmele pot încerca să cunoască planurile strategice ale concurentului, prin recrutarea de colaboratori și plasarea lor în poziții cheie. Pe de altă parte, introducerea „filozofiei americane a managementului”, precum și sporirea întreprinderilor multinaționale au determinat în mod inevitabil angajarea în activități intermediare a unor colaboratori de înaltă calificare. În ultima vreme și numărul mare al așa-ziselor întreprinderi de consultații („vinătorii de capete”) au început să joace un rol din ce în ce mai mare în viața social-economică.

Din aceste motive, spionajul industrial, organizat la nivel național și internațional, vizează, în esență, creșterea puterii economice a unui concern sau a unei țări. Important este aspectul că acesta reușește să-și acopere foarte bine acțiunile.

Fazele și modalitățile de operare ale spionajului industrial sînt legale și ilegale. Astfel :

Faza I : este absolut legală și constă în colectarea generală de rapoarte anuale, bilanțuri, stenograme ale unor discuții ori ședințe importante, materiale din presă, televiziune și reviste de specialitate, declarații.

Faza a II-a : colectarea și compararea de către persoanele de legătură a materialelor la care accesul persoanelor străine este oprit. În Elveția, Liechtenstein și Rotterdam sînt „piețe informaționale”. Aici serviciile secrete își instalează reprezentanțe permanente unde agenții lor cumpără sau intră în posesia unor informații, ori încheie afaceri cu organizații ilegale sau cu persoane care se pretează la astfel de acțiuni infracționale.

Faza a III-a : folosirea organelor naționale (poliția, finanțele, vama, securitatea statului) în domeniul culegerii ilegale a informațiilor. Chiar dacă la prima vedere o informație pare a nu avea o valoare deosebită, ea poate constitui o piatră dintr-un mozaic în vederea închegării unei imagini cuprinzătoare asupra unei probleme pusă în mișcare.

Faza a IV : utilizarea propriilor agenți calificați și a tehnicii operative.

Făcînd referire la aceeași problematică, Herschel Britton, director la „Burns International Securities Systems Inc” din S.U.A., atrăgea atenția că în Japonia și Elveția există școli speciale în domeniul spionajului economic. De asemenea,

menționând că în prezent spionajul industrial afectează direct întreaga economie și, implicit, securitatea internă a statului, acesta a propus adoptarea unei legislații mai severe, pentru „a se pune capăt ușurinței în ceea ce privește circulația unor secrete economice și a know-how-ului tehnic, precum și stabilirea unui regim clar de manipulare și clasificare a documentelor secrete”.

Luând măsuri drastice de apărare a secretelor de fabricație și din domeniul științei și tehnicii de vîrf, concomitent cu limitarea strictă a transferului de tehnologie către țările socialiste și cele aflate în curs de dezvoltare, S.U.A. a solicitat serviciilor lor secrete să-și intensifice, totodată, și activitatea de spionaj științific și industrial în toate zonele lor de operații.

Teroare, sabotaj, Serviciile secrete imperialiste — afirmă experții est-germani Charisius și Mader — au pus la dispoziția teroriștilor, sabotajilor și diversioniștilor lor noi arme, explozivi, detonatori și alte mijloace speciale (substanțe chimice, bacteriologice, inclusiv materialele diversioniste nucleare). În ultima vreme, în preocuparea acestora au intrat și testarea unor metode și mijloace de utilizare a aerosolilor infecțioși, destinați unui „război biologic”.

În războiul din Indochina, prin manipularea factorilor meteo, au fost obținute precipitații care, prin inundații și alunecări de teren, să provoace distrugerea șoselelor, podurilor și liniilor de cale ferată. Prin furtuni de foc au fost distruse mari suprafețe de păduri, iar prin defoliații și ierbicide a fost prejudiciată o suprafață de 58.000 km² de vegetație. Prin uragane dirijate, C.I.A. a încercat să provoace daune irecuperabile recoltei de trestie de zahăr din Cuba. Și în prezent în S.U.A. se fabrică arme meteorologice cu ajutorul cărora, în cadrul unui război ecologic, se provoacă inundații artificiale, secete, uragane și breșe pustitoare în stratul de ozon în scopul producerii unor acte de diversiune și teroare în masă. În stadiul actual al cercetării chimico-toxicologice, o aplicare a rezultatelor acesteia în scopuri militare, teroriste sau de diversiune se soldează cu imense distrugerii ale mediului ambiant și cu pericole de mare extensiune.

În R.F.G., diversioniștii Serviciului federal de informații (BND) sînt instruiți în condiții de luptă subacvatică. Dotati cu aparate speciale pentru respirație, aceștia pot executa, sub apă, operații bine camuflate pe o durată de 4 ore și pe o întindere de 15 km. Unitățile de diversioniști ale „U.S. Special Forces” din S.U.A., Europa și Asia au în dotare un aparat special de amestec al gazelor „C.C.R.-1000”, care înlesnește o submersiune perfectă. El este aplicabil în operațiile de parașutare de spioni și diversioniști în apele de frontieră, de unde apoi pătrund ilegal în teritoriile punctate. Scufundătorii diversioniști ai Bundeswehr-ului au experimentat de cîțiva ani un tip de microsubmarin pentru trei persoane.

În R.F.G., diversioniștii Serviciului federal de informații (BND) sînt instruiți în condiții de luptă subacvatică. Dotati cu aparate speciale pentru respirație, aceștia pot executa, sub apă, operații bine camuflate pe o durată de 4 ore și pe o întindere de 15 km. Unitățile de diversioniști ale „U.S. Special Forces” din S.U.A., Europa și Asia au în dotare un aparat special de amestec al gazelor „C.C.R.-1000”, care înlesnește o submersiune perfectă. El este aplicabil în operațiile de parașutare de spioni și diversioniști în apele de frontieră, de unde apoi pătrund ilegal în teritoriile punctate. Scufundătorii diversioniști ai Bundeswehr-ului au experimentat de cîțiva ani un tip de microsubmarin pentru trei persoane.

Douăsprezece din cele 15 țări membre ale NATO dispun de unități de luptă subacvatice, grupe de diversioniști submersibile și de spioni submarini; în acest domeniu Italia și Anglia se află pe primul loc. Serviciul secret israelian trimite în adîncimea teritoriului adversar porumbei în penajul cărora sînt plasați mini-emisori electronici. În acest mod, porumbeii sînt dresați să se oprească din zbor, fără a atrage atenția, pe obiective militare (tancuri, depozite, cazărmi, ae-

roporturi), în timp ce un serviciu central de exploatare a informațiilor urmărește liniile de zbor ale acestora și frecvențele de emisie, interpretând rezultatele.

În același scop au fost utilizați delfinii împotriva vaselor de transport, submarinelor sau chiar împotriva scafandrilor. Recent s-a trecut la folosirea leilor de mare (o specie de morskă) care, cu ajutorul unor dispozitive de apucare, pot să ascundă, deturna sau distruge obiecte de metal cu o greutate de pînă la 900 kg, aflate în apă.

Spionajul viitorului În S.U.A. funcționează cunoscutul organism de cercetare și dezvoltare „Rand Corporation”, din organica serviciului secret al U.S. Air Force, cu sediul la Santa Monica (California). Dispunînd de un efectiv de 1200 de colaboratori și de un buget anual de peste 40 milioane dolari, aici sînt exploatare, lunar, circa 400 de cărți, 2000 de publicații de specialitate și 4000 de rapoarte științifice obținute, prin mijloacele muncii secrete, din peste 80 de state ale lumii. Printre altele, una din sarcinile acestui concern specializat o constituie și elaborarea de previziuni privind dezvoltarea diverselor domenii ale vieții economice, științifico-tehnice ș.a.

Iată cum arată, în viziunea din anul 1968 a acestui organism, cronologia celor mai importante arme destinate „distrugerii sau dominării omului și a lumii”:

- 1965 : bomba nucleară tactică
- 1970 : instrumente miniaturale pentru controlul armamentelor
- 1970 : gaze chimice paralizante
- 1970 : gaze biochimice paralizante
- 1970 : agenți biologici mortali
- 1972 : tehnici avansate de propagandă (din ce în ce mai insidioase și mai persuasive)
- 1972 : agenți biochimici care paralizează complet voința
- 1975 : posibilitatea localizării și distrugerii automate a submarinelor nucleare aflate la mari adîncimi
- 1976 : rachete antirachetă pentru detectarea bazelor subterane de rachete
- 1980 : submarine atomice de imersiune profundă și nedetectabile
- 1989 : arme cu concentrație de energie (laseri) cu funcție de „rază a morții”
- 2014 : utilizarea timpului în scopuri militare pentru disocierea vieții
- 2035 : acțiuni hipnotice asupra unei zone delimitate
- 2045 : lectura automată a gândurilor...

Mai ales în ce privește ultima descoperire — comentează ironic Domingo Pastor Petit în lucrarea sa „Anatomia spionajului” — se vede cît de „extraordinară” ar fi viața omului în acea „lume fericită”, americanizată, unde spionajul va fi integral, nesesizabil, iar „rebelii” vor fi descoperiți imediat și exterminați datorită noli poliții electronice de spionaj. Atunci, cei ce se vor adapta noului stil de viață „vor intra în posesia fericirii, este adevărat, puțin artificială și mai mult bovină”.

Z V O N U L

I. Fenomen de distragere și perturbare a comunicării sociale, uneori generat (generator) de evenimente neobișnuite ori de stări de spirit dăunătoare, zvonul este definit ca un mesaj (știri, idei, afirmații, noutăți ambigui, presupuneri) pus în circulație pe cale orală și a cărui sursă nu este autentică sau garantată. Urmind deci o cale independentă de mijloacele de informare în masă — adică pe lingă sau chiar sub sistemele formale mass-media — el este interpretat ca „un proces de comunicare informal, în cadrul căruia sînt transmise (răspîndite) informații neverificate, de stringentă actualitate“.

Geneza și difuzarea zvonurilor sînt strîns legate de anumite situații psihologice, în care comunicarea socială este marcată de trăiri emoționale. Astfel de situații apar mai ales în vreme de criză (economică, politică, militară, de încredere etc.), cînd insecuritatea, nesiguranța, tensiunea și circumstanțele deosebite în care trăiesc oamenii favorizează stările de teamă și panică, inclusiv psihozele de masă, precum și nevoia de noutăți. Un factor favorizator îl constituie și absența informațiilor oficiale (vid informațional).

Intrucît, în condițiile împletirii conținutului mesajului cu interesele și aspirațiile celor ce le recepționează, zvonul poate deveni o stare de opinie, iar prin însușirea lui de a declanșa sau agrava stări sau evenimente dăunătoare se transformă într-un instrument preferat al contrapropagandei, cercetarea științifică a investigat acest fenomen, desprinzînd următoarele caracteristici :

- zvonurile apar îndeosebi în situațiile care pentru majoritatea populației sînt apăsătoare. Funcția lor este să atragă atenția unor „responsabili“ asupra acestor situații și să le facă mai perceptibile ;

- zvonurile se răspîndesc deoarece în fiecare loc al difuzării lor respectivul colportor are prilejul să se afirme, recoltînd succese pentru prestigiul propriu ;

- pe timpul circulației lor, zvonurile se află într-un proces de metamorfozare, determinat de faptul că fiecare colportor este înclinat să susțină că știrile lui sînt reale ;

- în momentul difuzării lor, zvonurile mai pot prezenta — după conținut și formă — cît de cît adevăruri posibile ;

- zvonurile trebuie înțelese ca procese de reproducere în lanț, adică, din cauza fenomenului de nivelare, unele detalii ale știrilor se pierd în favoarea accentuării altora. Aceste tendințe — nivelarea și accentuarea — facilitează asimilarea faptului transmis potrivit așteptărilor și opiniilor preconcepute ale receptorului ;

- întrucît zvonurile nu au nici o pretenție să fie luate drept adevărate, nu

există nici un motiv pentru a fi verificate; receptorul poate să ia cunoștință de ele, însă fără vreo angajare subiectivă;

— față de informațiile oficiale, zvonul îndeplinește o funcție complementară. El comentează aceste informații, atrăgând — în sensul așa-zisului principiu al causalității egocentrice — atenția asupra unor factori „vinovați” și „responsabili”. Din acest punct de vedere, cu cât canalul oficial de informare este mai reținut în informații, cu atât mai mult se va amplifica cel de-al „doilea canal comunicațional”, respectiv al zvonurilor...

II. *Factorii generali psihologici care concurează la geneza și propagarea unui zvon* sînt subiectivitatea și selectivitatea percepției umane, determinate, pe de o parte, de limitele câmpului atenției umane (fapt care duce la omiterea elementelor periferice, secundare ale obiectului de perceput sau ale conținutului comunicării), iar pe de altă parte de starea atitudinal-motivațională a „emittătorului” („receptorului”) unei informații, cit și de eventualele insuficiențe de memorie, limbaj, inteligență, vocabular și ale demersului gândirii transmițătorilor...

În anul 1932, în lucrarea „Remember”, F. C. Bartleff relatează cum, folosindu-se de metoda reproducerii în lanț, a experimentat pe viu modificările ce se aduc pe parcurs unei informații și care, în final, duc la o răsturnare totală a sensului inițial. De exemplu, arătînd unui subiect un tablou reprezentînd o bufniță, pe traseul transmițerii imaginii de la un subiect la altul, la capătul „lanțului”, în loc de bufniță s-a ajuns la o pisică. Acest lucru se explică prin cele două tendințe: pe de o parte există tendința spre nivelare. Detaliile particulare ale obiectului (informației) sînt pierdute pe parcurs ajungîndu-se la o imagine inexpressivă. Interesant este că tocmai în-

tr-un asemenea moment intră în acțiune cea de-a doua tendință: prin reelaborarea specială a unor detalii izolate, din mai multe imagini sau semnificații posibile se structurează una mai puternică. În acest caz este vorba despre fenomenul de accentuare. Ambele tendințe înlesnesc în ultimă instanță actul de asimilare (postrivire) a faptului comunicat cu așteptările subiectului.

Astfel de procese au fost dovedite empiric și de americanii Gordon W. Allport și Leo Postman, specialiști în psihologie socială, autorii lucrării „Bazele psihologice ale zvonului” (1947).

La explicațiile menționate, ei au mai adăugat următoarele elemente:

a) nivelarea are loc datorită faptului că zvonul tinde să devină mai concis, să fie povestit mai ușor. În versiunile succesive ale unei relații, numărul detaliilor amintite și al cuvintelor utilizate scade. Într-un experiment de laborator a rezultat că, la o difuzare a unei informații la 5—6 persoane, circa 70 la sută din detalii se pierd;

b) în procesul de accentuare are loc fenomenul de îngroșare a conturului și dramatizarea enunțului. În afară de aceasta, evenimentele sînt dinamizate: dintr-un tren care staționează se ajunge mai întîi la un tren care abia se mișcă, pentru ca în final acesta să atingă o viteză extraordinară;

c) prin asimilare se desemnează influența obișnuințelor, atitudinilor, intereselor și sentimentelor unui individ asupra modului de receptare a unui enunț sau de interpretare a unui lucru văzut.

Potrivit afirmațiilor celor doi specialiști, în procesul descrierii unei imagini sînt reținute, de cele mai multe ori, acele detalii ce interesează în mod deosebit pe subiecți, răs-pund așteptărilor lor sau îi ajută să

introducă un sens în astfel de narațiuni.

Tendința de a subordona conținuturile unor comunicări propriului sistem de referință, deci semnificației subiective, va fi cu atât mai puternică, cu cât și stimulul este mai ambiguu (polisemantic), iar împrejurararea în care se găsește cel ce percepe informația nu-i oferă posibilități pentru a aprecia sau reglementa o anumită situație potrivit cerințelor sau dorințelor sale. În consecință, starea de tensiune creată de incertitudine se descarcă într-o explozie a zvonurilor, a căror funcție de „eliberare” se manifestă în două feluri: ele „ajută și ușurează”; ele „explică și justifică”.

III. În general se poate spune că la baza răspîndirii zvonurilor se află mereu o motivație, rezultată din impactul obiectului comunicării asupra omului. Ce temă sau eveniment se constituie în obiect al interesului și, prin aceasta, în conținut al zvonului, depinde de situație și de apartenența de grup a participantului.

Motivele care în timp de război pregătesc terenul pentru zvonuri sînt teama, ura, setea de cunoaștere, respectiv curiozitatea, precum și dorința de „a fi mai informat decît alții”. În anul 1942, în plin război mondial, în S.U.A. au fost colecționate mii de zvonuri de război și clasificate tematic, rezultînd, după conținut, patru feluri de zvonuri, cu următoarea difuzare:

— zvonuri ostile (calomnioase)	66 %
— zvonuri deziderative	2 %
— zvonuri cu tematică anxioasă	23 %
— alte zvonuri	7 %

Clasificarea zvonurilor reflectă nu numai o ordine a clasamentului zvonurilor celor mai șocante, ci și indicii asupra nevoilor dominante care stau la baza apariției și răspîndirii

lor. Un sentiment general de teamă și insecuritate favorizează apariția și propagarea acestora. Pe de altă parte, mulți oameni nu sînt mulțumiți de ei înșiși, alții însă foarte greu sînt înclinați să-și recunoască lacunele sau neglijențele. Alții sînt complexați, mai mult sau mai puțin, de un inconștient sentiment de vinovăție. În căutarea unei cauze externe și a unei explicații pentru complexele lor de vinovăție sau de inferioritate, ei manifestă un comportament foarte agresiv împotriva anumitor persoane sau grupuri, pretins vinovate. Se caută „țapi ispășitori”, iar această reacție poate fi canalizată și împotriva autorităților și mai ales împotriva guvernului. De aici reiese că astfel de oameni dau crezare sau pun în circulație în special acel gen de zvonuri care, sub forma unor aprecieri defavorabile la adresa unor persoane, grupuri sau instituții antipatice, „le aduc apă la moară”. Se înțelege de la sine că zvonurile întemeiate pe ură, îndeosebi în situații de catastrofe și război, atrag după sine consecințe periculoase și tragice.

Un mare rol în răspîndirea zvonurilor îl joacă și înclinația multor oameni de a trece în fața cunoscuților drept deosebit de informați în legătură cu diverse evenimente sau cu ceea ce se vorbește în anumite locuri. Aceștia răspîndesc, fără să-și dea seama, zvonuri în care nici măcar n-au crezut vreodată.

IV. Zvonul poate fi investigat și ca reacție colectivă. Astfel, individul, fiind o parte a unui sistem social, într-o situație marcată de incertitudine înclină să găsească o soluție acestei situații, consultîndu-se cu alți membri din grup. Cu cît situația respectivă este mai ambiguă, iar presiunea asupra individului

pentru a o clarifica din ce în ce mai severă, cu atât mai docil se va supune acesta unei opinii dinainte date, cu alte cuvinte cu atât mai repede se răspindesc zvonurile în cadrul grupului. Psihosociologul american E. Asch a demonstrat pe cale experimentală clasică faptul că, atita vreme cit individul se află încadrat într-un grup, opiniile și atitudinile acestuia devin manipulabile datorită presiunii grupului.

V. Desigur, problematica zvonului este mult mai complexă, îndeosebi atunci cînd, tocmai datorită caracteristicilor la care ne-am referit, acesta este utilizat de către serviciile de spionaj și de diversiune ca un mijloc al „războiului psihologic“, de destabilizare politico-morală a unor comunități umane.

Din acest punct de vedere trebuie făcută o deosebire tranșantă între zvonurile spontane (multe bazate pe deficiențe ale canalelor informaționale, pe surse mitomane) și zvonurile intenționate, alarmiste, (cu program și cu regizori), ca parte componentă a acțiunilor de contra-propagandă. Pentru că este o deosebire esențială între apariția și difuzarea zvonurilor din cauza „vidului informațional“ al sistemelor formale, sau a unor colportori tentați să exagereze „gratuit“, și zvonurile studiate, lansate cu adresă în scopuri ostile — fie de oficine specializate, fie de elemente rău intenționate.

Firește că „lansarea cu adresă“ a zvonurilor nu se face în mod deschis, ci exploatînd toate posibilitățile și rafinamentele propagandei „cenușii“ (surse impersonale) și propagandei „negre“ (răspindirea știrilor din surse false, contrafaceri etc.), acțiuni diversioniste la care sînt antrenate diverse mijloace de

informare în masă ostile (posturi de radio, publicații), „agenți de influență“ și alte surse oculte. Totodată, propaganda diversionistă și elementele antisociale își elaborează zvonurile și pe baza slăbiciunilor și lipsurilor din pregătirea, educația și comportamentul unor persoane, îndeosebi a acelor care desconsfiră unele informații, pălăvrăgesc, se antrenează la diseminarea unor „anecdote“ purtătoare de zvon și birfă etc.

Iată de ce devine tot mai necesar ca ofiterii de securitate să acorde o deosebită atenție zvonurilor, înarmîndu-se în primul rînd cu serioase cunoștințe teoretice (politologice, psihosociale etc.) despre structura, mecanismele și conținutul acestora. De asemenea, ei trebuie să fie primii care să sesizeze și să ia poziție fermă față de orice fel de zvon — indiferent de cine este inspirat —, militînd pentru cunoașterea și aplicarea la zi a politicii partidului, a hotărîrilor și legilor statului.

Viața a dovedit că persoanele mai instruite și cu o atitudine mai critică față de ceea ce se vorbește în afara canalelor oficiale constituie un zid de care se sfarmă orice zvon. Potrivit cercetărilor specialiștilor, cu cit un individ adoptă o atitudine mai critică, cu atit mai puțin se lasă influențat de zvonuri. O inteligență superioară și cunoștințe generale privind fenomenele și procesele psihologice stau la baza unei asemenea capacități critice. Iată și formula evasimatică a „legii fundamentale“ a zvonului: $Z = (I.A) : D$ în care: Z = zvon; I = importanța informației; A = caracterul ambiguu (polisemantic, echivoc) al informației; D = discernămint (capacitatea critică a celui ce receptează informația), aceștia fiind factorii de bază ai procesului de apariție și răspîndire a zvonurilor.

VI. Unele reguli de combatere a zvonurilor :

● ripostarea hotărîtă, prin întrebarea : de la cine, din ce sursă „sigură“ provine această știre. (Urmasa este că intermediarul unei astfel de „știri“ abia acum începe să-și dea seama că trebuie să adopte el însuși o atitudine critică și să nu mai colporteze zvonul);

● cercetarea amănunțită, dacă „știrea“ întrunește criteriile unui zvon, ori este vorba, într-adevăr, de

o informație confidențială, nepublicată;

● verificarea în spirit critic :

— ce se colportează ca știre (informație);

— cui se colportează;

— unde este plasată „cel mai bine“ (atenție la cel ce trage cu urechea);

● avertizarea persoanei respective potrivit maximei că „cine colportează ce aude, învață să mintă“.

Locotenent-colonel Dumitru DANAU

BIBLIOGRAFIE :

- Dicționar de psihologie socială, Editura științifică și enciclopedică (1981);
- Paul Popescu-Neveanu : Dicționar de psihologie, Editura Albatros (1978);
- Allport, Gordon W. și Leo Postman : The psychology of Rumor (1965)
- Horst Schuh : Das Gerücht (1981).

